

Seznam knižních vydání Maupassantových povídek v češtině

Od 90. let 19. století do první světové války

Olivový sad a jiné novely. Přel. P. Projsa. Praha: Šimáček, 1891.

Horla a jiné novelky. Přel. – . Praha: Kober 1892.

Vybrané povídky. Přel. P. Projsa. Praha: Pospíšil, 1892.

Vojenské novely. Přel. J. Pšenička. Praha: Otto, [1894].

Zbabělec a jiné novely. Přel. P. Projsa. Praha: Šimáček, 1894.

Znamení. Přel. – . Praha: Stolař, 1894.

Novelly. Přel. V.Slovan et al. Praha: Otto, [1896].

Patero novell. Přel. A. Škarda; K. Zahrádka Praha: Otto [1897].

Svědomy vrahovo. Přel. P. Projsa. Praha: Vilímek, [1898].

Novelly. Přel. V. Slovan; P. Projsa; K. Zahrádka. Praha: Otto, [1899].

Vojenské novelly. Přel. J. Pšenička. Praha: Otto, [1899].

Dědictví. Přel. P. Projsa. Praha: Otto, [1900].

Slečna Perla. Přel. P. Projsa. Praha: Vilímek, [1900].

Provázek; Na moři; Chata; Láska. Přel. V. Říha. Praha: Laichter, 1902.

Sám a sám a jiné povídky. Přel. P. Projsa. Praha: Otto, 1902.

Provázek. Přel. V. Říha. Praha: Laichter, [1903].

Úklad a jiné novelly. Přel. P. Projsa. Praha: Máj, [1905].

Na výletě. Přel. J. Zajíček - Horský. Praha: Kober, [1906].

Známost z rychlíku. Přel. J. Zajíček - Horský. Praha: Kober, [1906].

Poplatek za svezení. Přel. Jar. Zajíček - Horský. Praha: - , 1907.

V zajetí pruského důstojníka. Přel. A. Muřovský. Praha: Zář. 1907.

Slečna Fifí. Přel. J. Vrchlický, Praha: Vilímek, [1908].

Výbor povídek, jež napsal Guy Henri René Albert de Maupassant. Přel. J. Pšenička. Velké Meziříčí: Šašek, 1908.

Důvěrná chvíle. Přel. A. Gottwald. Praha: Vilímek, [1909].

Kulička. Přel. J. Guth. Praha: Vilímek, 1909.

Salon paní Tellierové. Přel. O. Šimek. Praha: Vilímek, [1909].

Sestry Rondoliovny a jiné povídky. Přel. P. Projsa. Praha: Otto, [1909].

Yvetta a jiné povídky. Přel. J. Vrchlický. Praha: Vilímek, [1909].

Yvetta. Přel. P. Projsa. Praha: Otto, 1909.

Zbytečná krása a jiné povídky. Přel. P. Projsa. Praha: Otto, [1909].

Láska se rodí, kvete, umírá. Přel. Q. Jarník. Praha: Hynek [1910].

Marná krása. Přel. J. Nevole; J. Vrchlický. Praha: Vilímek, 1910.
Povídky dne i noci. Přel. F. Sekanina. Praha: Vilímek, [1910].
Povídky o ženách. Přel. J. Vrchlický. Praha: Vilímek, [1910].
Provázek; Na moři; Chata; Lásky. Přel. V. Říha. Praha: Laichter, 1910.
Slučí hody. Přel. E. Machek.; A. Veselý. Praha: Vilímek, [1910].
Král růží paní Hussonové. Přel. J. Karásek; A. Veselý. Praha: Vilímek, [1911].
Rodina a jiné povídky. Přel. M. Roubalová. Praha: Zář, 1911.
Horla. Přel. J. Nevole. Praha: Vilímek, [1912].
Jak nás klamou. Přel. - . Praha: Otto, [19].
Před spaním. Přel. Č. Kalandra. Pacov: Plaček, [1912].
Otec Milton. Přel. J. Nevole; A. Veselý. Praha: Vilímek, [1912].
Svit luny. Přel. M. Honzík; J. Nevole. Praha: Vilímek, [1912].
V žáru slunečním. Přel. J. E. Šlechta. Praha: Otto, [1913].
Neděle pařížského měšťáka a jiné novely. Přel. J. Vobrubová; A. Veselý; B. Jirsík. Praha: Vilímek, [1913].
Před spaním. Přel. Č. Kalandra. Pacov: Plaček, 1914.
Toník. Přel. K. Toman; A. Veselý. Praha: Vilímek, [1913].
Na potulkách. Přel. J. Guth. Praha: Vilímek, [1913].
V žáru slunečním. Přel. J. Guth. Praha: Vilímek, [1913].

Od první světové války do roku 1950

Lůžko. Přel. F. Štěpánek. Pacov: Plaček, [1915].
Alluma. Přel. P. Projsa. Praha: Kober, [1917].
Vendetta. Přel. A. Maryška, Praha: Turinská [1918].
Maupassant mládeži. Uspoř. F.S. Procházka. Praha: Vilímek, [1919].
Jak nás klamou. Přel. B. Jirsík. 2. vyd. Praha: Vilímek, [1920].
Svědomy vrahovo. Přel. P. Projsa. Praha: Vydavatelství "Dobrých autorů" 1920.
Povídky dne i noci. Přel. F. Sekanina. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1921.
Upír. Přel. B. Pacáková-Pasovská. Praha: Šimek, [1921].
Před spaním. Přel. - . Praha: J. Toužimský, [1922].
Blázen; Rom. Přel. S. Hrušková. Praha: Havránek, 1923.
Pařížské dobrodružství a jiné novelly. Přel. F. Skála. Praha: Toužimský, 1923.
Studnice života a jiné povídky. Přel. R. Flynt. Praha: Toužimský, 1923.
Důvěrná chvíle. Přel. A. Gottwald. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1925.

Kulička. Přel. J. Guth. 2.vyd. Praha: Vilímek, [1925].

Marná krása. Přel. J. Nevole, J. Vrchlický. 2.vyd. Praha: Vilímek, 1925.

Povídky o ženách. Přel. J. Vrchlický; J. Hart. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1925

Salon paní Tellierové. Přel. O. Šimek. 2. vyd. Praha: Vilímek, [1925].

Yvetta. Přel. J. Vrchlický. 2. autoris. vyd. Praha: Vilímek, 1925.

Cestou do Marseille. Přel. J. Plavec. Praha: Komun. nakl. a knihkupectví, 1926.

Král ruží paní Hussonové. Přel. J. Karásek; A. Veselý. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1926.

Otec Milton. Přel. J. Nevole; A. Veselý. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1926

Slučí hody. Přel. E. Machek; A. Veselý. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1926.

Toník. Přel. K. Toman; A. Veselý, 2. vyd. Praha: Vilímek, 1926.

Svit Luny. Přel. J. Honzík; J. Nevole. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1926.

Horla. Přel. J. Nevole. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1927.

Neděle Pařížského měšťáka a jiné novelly. Přel. J. Vobrubová; A. Veselý; B. Jirsík. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1927.

Povídky dne i noci. Přel. F. Sekanina. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1927.

V žáru slunečním. Přel. J. Guth. Praha: Vilímek, 1927.

Slečna Fifí a jiné novely. Přel. O. Auředníček. autoris. vyd. Praha: Vilímek, 1928

Povídky dne i noci: Salon paní Tellierové. Přel. J. Vaněk. Praha: Nosek, 1930.

Yvetta. Přel. M. Kloučková. Praha: Nosek, 1930.

Yvetta. Přel. E. Nová. Praha: Nosek, 1930.

Důvěrná chvíle. Přel. A. Gottwald. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1933.

Horla. Přel. – . 3. vyd. Praha: Vilímek 1933.

Král ruží paní Hussonové. Přel. J. Karásek; A. Veselý. Praha: Vilímek, 3. vyd. 1933.

Kulička. Přel. J. Guth. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1933.

Otec Milton. Přel. J. Nevole. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1933.

Salon paní Tellierové. Přel. O. Šimek. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1933.

Slečna Fifí a jiné novely. Přel. O. Auředníček. 2. vyd. Praha: Vilímek, 1933

Slučí hody. Přel. E. Machek; A. Veselý. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1933.

Toník. K. Toman; A. Veselý. 3.vyd. Praha: Vilímek, 1933

Yvetta. Přel. J. Vrchlický. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1933

Povídky o ženách. Přel. J. Vrchlický; J. Hart. Praha: Vilímek, 1934.

Marná krása. Přel. J. Nevole; J. Vrchlický. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1934.

Svit luny. Přel. J. Honzík; J. Nevole. 3. vyd. Praha: Vilímek, 1934.

Kulička; U Tellierů; Slečna Fifi. Přel. B. Štorm. 1.vyd. Praha: Vilímek 1948.

Přízraky. Přel. O. Reindl. 1. vyd. Praha: Pour, 1948.

Od roku 1950 do současnosti

Příběhy. Přel. V. Opatrný; B. Uždil. 1. vyd. Praha: Práce, 1950.

Výbor z díla I. Přel M. Jirda et al. Praha: 1. vyd. Svoboda, 1950.

Nezvaní Hosté. Přel. B. Štorm; M. Jirda; M. Drápal. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1953.

Kulička a jiné povídky. Přel. B. Štorm. 2. vyd., v SNKLHU 1.vyd. Praha: SNKLHU, 1956.

Můj strýček Julius a jiné povídky. Přel. J. a R. Pochovi. 1. vyd. Praha: SNDK 1958.

Neděle pařížského měščíáka. Přel. B. Štorm. 1.vyd. Praha: Naše Vojsko, 1958.

Mládenec paní Hussonové a jiné povídky. Přel. B. Štorm. 1. vyd. Praha, SNKLHU 1960.

Věno a jiné povídky. Přel. B. Štorm. 1. vyd. Praha: Odeon, 1960.

Dědictví. Přel. B. Štorm. 2.vyd. v Čs. spis. 1.vyd. Praha: Čs. Spisovatel, 1961.

Slečna Fifi a jiné povídky. Přel. L. Kárl; M. Drápal; M. Jirda; 1. vyd. Praha: SNKLHU, 1961.

Z Paříže a venkova. Přel. O. Novák. 1. vyd. Praha: SNKLHU, 1965.

Slečna Fifi a jiné povídky. Přel. B. Štorm; O. Reindl. 1. vyd. Praha: Odeon, 1967.

Yvetta a jiné povídky. Přel. B. Štorm; O. Rendl. 1. vyd. Praha: Odeon 1967.

Kulička. Přel. L. Kárl. 3.vyd. v Odeonu. Praha: Odeon 1968.

Zbabělec a jiné povídky. Přel. B. Štorm. 1. vyd. Praha: Odeon, 1968.

Příběhy plné lásky. Přel. B. Štorm. 2. vyd., 1. vyd. ve Svobodě. Praha: Svoboda, 1969.

Věno a jiné povídky. Přel. B. Štorm. 1. vyd. Praha: Odeon, 1969.

Strach. Přel. L. Kárl. O. Reindl. B. Štorm. 1. vyd. Praha: Lidové nakladatelství, 1971.

Vášeň a jiné povídky. Přel. B. Štorm. 1. soubor. vyd. Praha: Lidové nakladatelství, 1973.

Yvetta. Přel. B. Štorm. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 1976.

Vášeň a jiné povídky. Přel. B. Štorm. Praha: Lidové nakladatelství, 1977.

V rodině a jiné povídky. Přel. D. Melanová. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1990.

Milostná schůzka a jiné povídky. Přel. D. Melanová. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1991.

Ďábel a jiné povídky. Přel. D. Melanová. 1. vyd. Praha: Odeon 1997.

Povídky o ženách. Přel. M. Ruthová. 1.vyd. Brno: MOBA, 2003.

Král růží. Přel. J. Karásek; A; Veselý. Uprav. M. Schreinerová; I. Fabišíková. Brno: MOBA, 2004.

Matka zrud a jiné povídky. Přel. D. Melanová. 1. vyd. Praha: Levné knihy KMa, 2006.

Un fou et autres contes noirs = Šílenec a jiné temné příběhy. Přel. D. Melanová. 1. vyd. Praha. Garamond, 2006.

UNE PARTIE DE CAMPAGNE

On avait projeté depuis cinq mois d'aller déjeuner aux environs de Paris, le jour de la fête de Mme Dufour, qui s'appelait Pétronille. Aussi, comme on avait attendu cette partie impatiemment, s'était-on levé de fort bonne heure ce matin-là.

M. Dufour, ayant emprunté la voiture du laitier, conduisait lui-même. La carriole, à deux roues, était fort propre ; elle avait un toit supporté par quatre montants de fer où s'attachaient des rideaux qu'on avait relevés pour voir le paysage. Celui de derrière, seul, flottait au vent comme un drapeau. La femme, à côté de son époux, s'épanouissait dans une robe de soie cerise extraordinaire. Ensuite, sur deux chaises, se tenaient une vieille grand-mère et une jeune fille. On apercevait encore la chevelure jaune d'un garçon qui, faute de siège, s'était étendu tout au fond, et dont la tête seule apparaissait.

Après avoir suivi l'avenue des Champs-Élysées et franchi les fortifications à la porte Maillot, on s'était mis à regarder la contrée.

En arrivant au pont de Neuilly, M. Dufour avait dit : « Voici la campagne enfin ! » et sa femme, à ce signal, s'était attendrie sur la nature.

Au rond-point de Courbevoie, une admiration les avait saisis devant l'éloignement des horizons. À droite, là-bas, c'était Argenteuil, dont le clocher se dressait ; au-dessus apparaissaient les buttes de Sannois et le Moulin d'Orgemont. À gauche, l'aqueduc de Marly se dessinait sur le ciel clair du matin, et l'on apercevait aussi, de loin, la terrasse de Saint-Germain ; tandis qu'en face, au bout d'une chaîne de collines, des terres remuées indiquaient le nouveau fort de Cormeilles. Tout au fond, dans un recullement formidable, par-dessus des plaines et des villages, on entrevoyait une sombre verdure de forêts.

Le soleil commençait à brûler les visages ; la poussière emplissait les yeux continuellement et, des deux côtés de la route, se développait une campagne interminablement nue, sale et puante. On eût dit qu'une lèpre l'avait ravagée, qui rongait jusqu'aux maisons, car des squelettes de bâtiments défoncés et abandonnés, ou bien des petites cabanes inachevées faute de paiement aux entrepreneurs tendaient leurs quatre murs sans toit.

De loin en loin, poussaient dans le sol stérile de longues cheminées de fabriques, seule végétation de ces champs putrides où la brise du printemps promenait un parfum de pétrole et de schiste mêlé à une autre odeur moins agréable encore.

Enfin, on avait traversé la Seine une seconde fois et, sur le pont, ç'avait été un ravissement. La rivière éclatait de lumière ; une buée s'en élevait, pompée par le soleil, et l'on éprouvait une quiétude douce, un rafraîchissement bienfaisant à respirer enfin un air plus pur qui n'avait point balayé la fumée noire des usines ou les miasmes des dépotoirs.

Un homme qui passait avait nommé le pays : Bezons.

La voiture s'arrêta et M. Dufour se mit à lire l'enseigne engageante d'une gargote : Restaurant Poulin, matelotes et fritures, cabinets de société, bosquets et balançoires. « Eh bien, madame Dufour, cela te va-t-il ? Te décideras-tu à la fin ? »

La femme lut à son tour : Restaurant Poulin, matelotes et fritures, cabinets de société, bosquets et balançoires. Puis elle regarda la maison longuement.

C'était une auberge de campagne, blanche, plantée au bord de la route. Elle montrait, par la porte ouverte, le zinc brillant du comptoir devant lequel se tenaient deux ouvriers endimanchés.

À la fin, Mme Dufour se décida : « Oui, c'est bien, dit-elle ; et puis il y a de la vue. » La voiture entra dans un vaste terrain planté de grands arbres qui s'étendait derrière l'auberge et qui n'était séparé de la Seine que par le chemin de halage.

Alors on descendit. Le mari sauta le premier puis ouvrit les bras pour recevoir sa femme. Le marchepied, tenu par deux branches de fer, était très loin, de sorte que, pour l'atteindre, Mme Dufour dut laisser voir le bas d'une jambe dont la finesse primitive disparaissait à présent sous un envahissement de graisse tombant des cuisses.

M. Dufour, que la campagne émoustillait déjà, lui pinça vivement le mollet puis, la prenant sous les bras, la déposa lourdement à terre comme un énorme paquet.

Elle tapa avec la main sa robe de soie pour en faire tomber la poussière, puis regarda l'endroit où elle se trouvait.

C'était une femme de trente-six ans environ, forte en chair, épanouie et réjouissante à voir. Elle respirait avec peine, étranglée violemment par l'étreinte de son corset trop serré ; et la pression de cette machine rejetait jusque dans son double menton la masse fluctuante de sa poitrine surabondante.

La jeune fille ensuite, posant la main sur l'épaule de son père, sauta légèrement toute seule. Le garçon aux cheveux jaunes était descendu en mettant un pied sur la roue et il aida M. Dufour à décharger la grand-mère.

Alors on détela le cheval qui fut attaché à un arbre ; et la voiture tomba sur le nez, les deux brancards à terre. Les hommes, ayant retiré leurs redingotes, se lavèrent les mains dans un seau d'eau, puis rejoignirent leurs dames installées déjà sur les escarpolettes.

Mlle Dufour essayait de se balancer debout, toute seule, sans parvenir à se donner un élan suffisant. C'était une belle fille de dix-huit à vingt ans ; une de ces femmes dont la rencontre dans la rue vous fouette d'un désir subit et vous laisse jusqu'à la nuit une inquiétude vague et un soulèvement des sens. Grande, mince de taille et large des hanches, elle avait la peau très brune, les yeux très grands, les cheveux très noirs. Sa robe dessinait nettement les plénitudes fermes de sa chair qu'accentuaient encore les efforts des reins qu'elle faisait pour s'enlever.

Ses bras tendus tenaient les cordes au-dessus de sa tête, de sorte que sa poitrine se dressait, sans une secousse, à chaque impulsion qu'elle donnait. Son chapeau, emporté par un coup de vent, était tombé derrière elle ; et l'escarpolette peu à peu se lançait, montrant à chaque retour ses jambes fines jusqu'au genou, et jetant à la figure des deux hommes qui la regardaient en riant, l'air de ses jupes, plus capiteux que les vapeurs du vin.

Assise sur l'autre balançoire, Mme Dufour gémissait d'une façon monotone et continue : « Cyprien, viens me pousser ; viens donc me pousser, Cyprien ! » A la fin, il y alla et, ayant retroussé les manches de sa chemise, comme avant d'entreprendre un travail, il mit sa femme en mouvement avec une peine infinie.

Cramponnée aux cordes, elle tenait ses jambes droites pour ne point rencontrer le sol, et elle jouissait d'être étourdie par le va-et-vient de la machine. Ses formes, secouées, tremblotaient continuellement comme de la gelée sur un plat. Mais, comme les élans grandissaient, elle fut prise de vertige et de peur. À chaque descente, elle poussait un cri perçant qui faisait accourir tous les gamins du pays ; et, là-bas, devant elle, au-dessus de la haie du jardin, elle apercevait vaguement une garniture de têtes polissonnes que des rires faisaient grimacer diversement.

Une servante étant venue, on commanda le déjeuner.

« Une friture de Seine, un lapin sauté, une salade et du dessert », articula Mme Dufour, d'un air important. « Vous apporterez deux litres et une bouteille de bordeaux », dit son mari. « Nous dînerons sur l'herbe », ajouta la jeune fille.

La grand-mère, prise de tendresse à la vue du chat de la maison, le poursuivait depuis dix minutes en lui prodiguant inutilement les plus douces appellations. L'animal, intérieurement flatté sans doute de cette attention, se tenait toujours tout près de la main de la bonne femme, sans se laisser atteindre cependant, et faisait tranquillement le tour des arbres, contre lesquels il se frottait, la queue dressée, avec un petit ronron de plaisir.

« Tiens ! cria tout à coup le jeune homme aux cheveux jaunes qui furetait dans le terrain, en voilà des bateaux qui sont chouettes ! » On alla voir. Sous un petit hangar en bois étaient suspendues deux superbes yoles de canotiers, fines et travaillées comme des meubles de luxe. Elles reposaient côte à côte, pareilles à deux grandes filles minces, en leur longueur étroite et reluisante, et donnaient envie de filer sur l'eau par les belles soirées douces ou les claires matinées d'été, de raser les berges fleuries où des arbres entiers trempent leurs branches dans l'eau, où tremblote l'éternel frisson des roseaux et d'où s'envolent, comme des éclairs bleus, de rapides martins-pêcheurs.

Toute la famille, avec respect, les contemplait. « Oh ! ça oui, c'est chouette », répéta gravement M. Dufour. Et il les détaillait en connaisseur. Il avait canoté, lui aussi, dans son jeune temps, disait-il ; voire même qu'avec ça dans la main – et il faisait le geste de tirer sur les avirons – il se fichait de tout le monde. Il avait rossé en course plus d'un Anglais, jadis, à Joinville ; et il plaisanta sur le mot « dames », dont on désigne les deux montants qui retiennent les avirons, disant que les canotiers, et pour cause, ne sortaient jamais sans leurs dames. Il s'échauffait en pérorant et proposait obstinément de parier qu'avec un bateau comme ça, il ferait six lieues à l'heure sans se presser.

« C'est prêt », dit la servante qui apparut à l'entrée. On se précipita ; mais voilà qu'à la meilleure place, qu'en son esprit Mme Dufour avait choisie pour s'installer, deux jeunes gens déjeunaient déjà. C'étaient les propriétaires des yoles, sans doute, car ils portaient le costume des canotiers.

Ils étaient étendus sur des chaises, presque couchés. Ils avaient la face noircie par le soleil et la poitrine couverte seulement d'un mince maillot de coton blanc qui laissait passer leurs bras nus, robustes comme ceux des forgerons. C'étaient deux solides gaillards, posant beaucoup pour la vigueur, mais qui montraient en tous leurs mouvements cette grâce élastique des membres qu'on acquiert par l'exercice, si différente de la déformation qu'imprime à l'ouvrier l'effort pénible, toujours le même.

Ils échangèrent rapidement un sourire en voyant la mère, puis un regard en apercevant la fille. « Donnons notre place, dit l'un, ça nous fera faire connaissance. » L'autre aussitôt se leva et, tenant à la main sa toque mi-partie rouge et mi-partie noire, il offrit chevaleresquement de céder aux dames le seul endroit du jardin où ne tombât point le soleil. On accepta en se confondant en excuses ; et pour que ce fût plus champêtre, la famille s'installa sur l'herbe sans table ni sièges.

Les deux jeunes gens portèrent leur couvert quelques pas plus loin et se remirent à manger. Leurs bras nus, qu'ils montraient sans cesse, gênaient un peu la jeune fille. Elle affectait même de tourner la tête et de ne point les remarquer, tandis que Mme Dufour, plus hardie, sollicitée par une curiosité féminine qui était peut-être du désir, les regardait à tout moment, les comparant sans doute avec regret aux laideurs secrètes de son mari.

Elle s'était éboulée sur l'herbe, les jambes pliées à la façon des tailleurs, et elle se trémoussait continuellement, sous prétexte que des fourmis lui étaient entrées quelque part. M. Dufour,

rendu maussade par la présence et l'amabilité des étrangers, cherchait une position commode qu'il ne trouva pas du reste, et le jeune homme aux cheveux jaunes mangeait silencieusement comme un ogre.

« Un bien beau temps, monsieur », dit la grosse dame à l'un des canotiers. Elle voulait être aimable à cause de la place qu'ils avaient cédée.

- Oui, madame, répondit-il ; venez-vous souvent à la campagne ?

- Oh ! une fois ou deux par an seulement, pour prendre l'air ; et vous, monsieur ?

- J'y viens coucher tous les soirs.

- Ah ! ça doit être bien agréable ?

- Oui, certainement, madame.

Et il raconta sa vie de chaque jour, poétiquement, de façon à faire vibrer dans le cœur de ces bourgeois privés d'herbe et affamés de promenades aux champs cet amour bête de la nature qui les hante toute l'année derrière le comptoir de leur boutique.

La jeune fille, émue, leva les yeux et regarda le canotier. M. Dufour parla pour la première fois. « Ça, c'est une vie », dit-il. Il ajouta :

- Encore un peu de lapin, ma bonne ?

- Non, merci, mon ami.

Elle se tourna de nouveau vers les jeunes gens et, montrant leurs bras : « Vous n'avez jamais froid comme ça ? » dit-elle.

Ils se mirent à rire tous les deux et ils épouvantèrent la famille par le récit de leurs fatigues prodigieuses, de leurs bains pris en sueur, de leurs courses dans le brouillard des nuits ; et ils tapèrent violemment sur leur poitrine pour montrer quel son ça rendait. « Oh ! vous avez l'air solides », dit le mari qui ne parlait plus du temps où il rossait les Anglais.

La jeune fille les examinait de côté maintenant ; et le garçon aux cheveux jaunes, ayant bu de travers, toussa éperdument, arrosant la robe en soie cerise de la patronne qui se fâcha et fit apporter de l'eau pour laver les taches.

Cependant, la température devenait terrible. Le fleuve étincelant semblait un foyer de chaleur et les fumées du vin troublaient les têtes.

M. Dufour, que secouait un hoquet violent, avait déboutonné son gilet et le haut de son pantalon ; tandis que sa femme, prise de suffocations, dégrafait sa robe peu à peu. L'apprenti balançait d'un air gai sa tignasse de lin et se versait à boire coup sur coup. La grand-mère, se sentant grise, se tenait fort raide et fort digne. Quant à la jeune fille, elle ne laissait rien paraître, son œil seul s'allumait vaguement, et sa peau très brune se colorait aux joues d'une teinte plus rose.

Le café les acheva. On parla de chanter et chacun dit son couplet, que les autres applaudirent avec frénésie. Puis on se leva difficilement et, pendant que les deux femmes, étourdies, respiraient, les deux hommes, tout à fait pochards, faisaient de la gymnastique. Lourds, flasques et la figure écarlate, ils se pendaient gauchement aux anneaux sans parvenir à s'élever ; et leurs chemises menaçaient continuellement d'évacuer leurs pantalons pour battre au vent comme des étendards.

Cependant, les canotiers avaient mis leurs yoles à l'eau et ils revenaient avec politesse proposer aux dames une promenade sur la rivière.

« Monsieur Dufour, veux-tu ? je t'en prie ! » cria sa femme. Il la regarda d'un air d'ivrogne, sans comprendre. Alors un canotier s'approcha, deux lignes de pêcheur à la main. L'espérance de prendre du goujon, cet idéal des boutiquiers, alluma les yeux mornes du bonhomme qui permit tout ce qu'on voulut et s'installa à l'ombre, sous le pont, les pieds ballants au-dessus du fleuve, à côté du jeune homme aux cheveux jaunes qui s'endormit auprès de lui.

Un des canotiers se dévoua : il prit la mère. « Au petit bois de l'île aux Anglais ! » cria-t-il en s'éloignant.

L'autre yole s'en alla plus doucement. Le rameur regardait tellement sa compagne qu'il ne pensait plus à autre chose, et une émotion l'avait saisi qui paralysait sa vigueur.

La jeune fille, assise dans le fauteuil du barreur, se laissait aller à la douceur d'être sur l'eau. Elle se sentait prise d'un renoncement de pensées, d'une quiétude de ses membres, d'un abandonnement d'elle-même, comme envahie par une ivresse multiple. Elle était devenue fort rouge avec une respiration courte. Les étourdissements du vin, développés par la chaleur torrentielle qui ruisselait autour d'elle, faisaient saluer sur son passage tous les arbres de la berge. Un besoin vague de jouissance, une fermentation du sang parcouraient sa chair excitée par les ardeurs de ce jour ; et elle était aussi troublée dans ce tête-à-tête sur l'eau, au milieu de ce pays dépeuplé par l'incendie du ciel, avec ce jeune homme qui la trouvait belle, dont l'œil lui baisait la peau, et dont le désir était pénétrant comme le soleil.

Leur impuissance à parler augmentait leur émotion et ils regardaient les environs. Alors, faisant un effort, il lui demanda son nom.

– Henriette, dit-elle.

– Tiens ! moi je m'appelle Henri, reprit-il.

Le son de leur voix les avait calmés ; ils s'intéressèrent à la rive. L'autre yole s'était arrêtée et paraissait les attendre. Celui qui la montait cria : « Nous vous rejoindrons dans le bois ; nous allons jusqu'à Robinson parce que Madame a soif. » Puis il se coucha sur les avirons et s'éloigna si rapidement qu'on cessa bientôt de le voir.

Cependant, un grondement continu qu'on distinguait vaguement depuis quelque temps s'approchait très vite. La rivière elle-même semblait frémir comme si le bruit sourd montait de ses profondeurs.

« Qu'est-ce qu'on entend ? » demanda-t-elle.

C'était la chute du barrage qui coupait le fleuve en deux à la pointe de l'île. Lui se perdait dans une explication lorsque, à travers le fracas de la cascade, un chant d'oiseau qui semblait très lointain les frappa. « Tiens, dit-il, les rossignols chantent dans le jour : c'est donc que les femelles couvent. »

Un rossignol ! Elle n'en avait jamais entendu et l'idée d'en écouter un fit se lever dans son cœur la vision des poétiques tendresses. Un rossignol ! c'est-à-dire l'invisible témoin des rendez-vous d'amour qu'invoquait Juliette sur son balcon : cette musique du ciel accordée aux baisers des hommes ; cet éternel inspirateur de toutes les romances langoureuses qui ouvrent un idéal bleu aux pauvres petits cœurs des fillettes attendries !

Elle allait donc entendre un rossignol.

– Ne faisons pas de bruit, dit son compagnon, nous pourrions descendre dans le bois et nous asseoir tout près de lui.

La yole semblait glisser. Des arbres se montrèrent sur l'île, dont la berge était si basse que les yeux plongeaient dans l'épaisseur des fourrés. On s'arrêta ; le bateau fut attaché ; et, Henriette s'appuyant sur le bras de Henri, ils s'avancèrent entre les branches. « Courbez-vous », dit-il. Elle se courba et ils pénétrèrent dans un inextricable fouillis de lianes, de feuilles et de roseaux, dans un asile introuvable qu'il fallait connaître et que le jeune homme appelait en riant « son cabinet particulier ».

Juste au-dessus de leur tête, perché dans un des arbres qui les abritaient, l'oiseau s'égosillait toujours. Il lançait des trilles et des roulades, puis filait de grands sons vibrants qui emplissaient l'air et semblaient se perdre à l'horizon, se déroulant le long du fleuve et s'envolant au-dessus des plaines, à travers le silence de feu qui appesantissait la campagne.

Ils ne parlaient pas, de peur de le faire fuir. Ils étaient assis l'un près de l'autre et, lentement, le bras de Henri fit le tour de la taille de Henriette et l'enserra d'une pression douce. Elle prit, sans colère, cette main audacieuse, et elle l'éloignait sans cesse à mesure qu'il la rapprochait, n'éprouvant du reste aucun embarras de cette caresse, comme si c'eût été une chose toute naturelle qu'elle repoussait aussi naturellement.

Elle écoutait l'oiseau, perdue dans une extase. Elle avait des désirs infinis de bonheur, des tendresses brusques qui la traversaient, des révélations de poésies surhumaines, et un tel amollissement des nerfs et du cœur, qu'elle pleurait sans savoir pourquoi. Le jeune homme la serrait contre lui maintenant ; elle ne le repoussait plus, n'y pensant plus.

Le rossignol se tut soudain. Une voix éloignée cria :

- Henriette !

- Ne répondez point, dit-il tout bas, vous feriez envoler l'oiseau.

Elle ne songeait guère non plus à répondre.

Ils restèrent quelque temps ainsi. Mme Dufour était assise quelque part car on entendait vaguement, de temps en temps, les petits cris de la grosse dame que lutinait sans doute l'autre canotier.

La jeune fille pleurait toujours, pénétrée de sensations très douces, la peau chaude et piquée partout de chatouillements inconnus. La tête de Henri était sur son épaule ; et, brusquement, il la baisa sur les lèvres. Elle eut une révolte furieuse et, pour l'éviter, se rejeta sur le dos. Mais il s'abattit sur elle, la couvrant de tout son corps. Il poursuivit longtemps cette bouche qui le fuyait puis, la joignant, y attacha la sienne. Alors, affolée par un désir formidable, elle lui rendit son baiser en l'étreignant sur sa poitrine, et toute sa résistance tomba comme écrasée par un poids trop lourd.

Tout était calme aux environs. L'oiseau se mit à chanter. Il jeta d'abord trois notes pénétrantes qui semblaient un appel d'amour puis, après un silence d'un moment, il commença d'une voix affaiblie des modulations très lentes.

Une brise molle glissa, soulevant un murmure de feuilles, et dans la profondeur des branches passaient deux soupirs ardents qui se mêlaient au chant du rossignol et au souffle léger du bois.

Une ivresse envahissait l'oiseau et sa voix, s'accélérait peu à peu comme un incendie qui s'allume ou une passion qui grandit, semblait accompagner sous l'arbre un crépitement de baisers. Puis le délire de son gosier se déchaîna éperdument. Il avait des pâmoisons prolongées sur un trait, de grands spasmes mélodieux.

Quelquefois il se reposait un peu, filant seulement deux ou trois sons légers qu'il terminait soudain par une note suraiguë. Ou bien il partait d'une course affolée, avec des jaillissements de gammes, des frémissements, des saccades, comme un chant d'amour furieux, suivi par des cris de triomphe.

Mais il se tut, écoutant sous lui un gémissement tellement profond qu'on l'eût pris pour l'adieu d'une âme. Le bruit s'en prolongea quelque temps et s'acheva dans un sanglot.

Ils étaient bien pâles, tous les deux, en quittant leur lit de verdure. Le ciel bleu leur paraissait obscurci ; l'ardent soleil était éteint pour leurs yeux ; ils s'apercevaient de la solitude et du silence. Ils marchaient rapidement l'un près de l'autre, sans se parler, sans se toucher, car ils semblaient devenus ennemis irréconciliables, comme si un dégoût se fût élevé entre leurs corps, une haine entre leurs esprits.

De temps à autre, Henriette criait : « Maman ! »

Un tumulte se fit sous un buisson. Henri crut voir une jupe blanche qu'on rabattait vite sur un gros mollet ; et l'énorme dame apparut, un peu confuse et plus rouge encore, l'œil très brillant et la poitrine orageuse, trop près peut-être de son voisin. Celui-ci devait avoir vu des choses bien drôles car sa figure était sillonnée de rires subits qui la traversaient malgré lui.

Mme Dufour prit son bras d'un air tendre et l'on regagna les bateaux. Henri, qui marchait devant, toujours muet à côté de la jeune fille, crut distinguer tout à coup comme un gros baiser qu'on étouffait.

Enfin on revint à Bezons.

M. Dufour, dégrisé, s'impatientait. Le jeune homme aux cheveux jaunes mangeait un morceau avant de quitter l'auberge.

La voiture était attelée dans la cour et la grand-mère, déjà montée, se désolait parce qu'elle avait peur d'être prise par la nuit dans la plaine, les environs de Paris n'étant pas sûrs.

On se donna des poignées de main et la famille Dufour s'en alla. « Au revoir ! » criaient les canotiers. Un soupir et une larme leur répondirent.

Deux mois après, comme il passait rue des Martyrs, Henri lut sur une porte : Dufour, quincaillier. Il entra.

La grosse dame s'arrondissait au comptoir. On se reconnut aussitôt et, après mille politesses, il demanda des nouvelles.

– Et Mlle Henriette, comment va-t-elle ?

– Très bien, merci, elle est mariée.

– Ah !...

Une émotion l'étreignit ; il ajouta :

– Et... avec qui ?

– Mais avec le jeune homme qui nous accompagnait, vous savez bien ; c'est lui qui prend la suite.

– Oh ! parfaitement.

Il s'en allait fort triste, sans trop savoir pourquoi, Mme Dufour le rappela.

– Et votre ami ? dit-elle timidement.

– Mais il va bien.

– Faites-lui nos compliments, n'est-ce pas ; et quand il passera, dites-lui donc de venir nous voir...

Elle rougit fort, puis ajouta :

– Ça me fera bien plaisir ; dites-lui.

– Je n'y manquerai pas. Adieu !

– Non... à bientôt !

L'année suivante, un dimanche qu'il faisait très chaud, tous les détails de cette aventure, que Henri n'avait jamais oubliée, lui revinrent subitement, si nets et si désirables, qu'il retourna tout seul à leur chambre dans le bois.

Il fut stupéfait en entrant. Elle était là, assise sur l'herbe, l'air triste, tandis qu'à son côté, toujours en manches de chemise, son mari, le jeune homme aux cheveux jaunes, dormait consciencieusement comme une brute.

Elle devint si pâle en voyant Henri qu'il crut qu'elle allait défaillir. Puis ils se mirent à causer naturellement, de même que si rien ne se fût passé entre eux.

Mais comme il lui racontait qu'il aimait beaucoup cet endroit et qu'il y venait souvent se reposer, le dimanche, en songeant à bien des souvenirs, elle le regarda longuement dans les yeux.

– Moi, j'y pense tous les soirs, dit-elle.

– Allons, ma bonne, reprit en bâillant son mari, je crois qu'il est temps de nous en aller.

9 avril 1881

VÝLET DO PŘÍRODY

Pět měsíců už dělali plány, že si v den svátku paní Dufourové, která se jmenovala Petronila, vyjedou na oběd někam do okolí Paříže. A protože se na ten výlet tak dlouho těšili, vstali toho dne všichni velmi časně.

Pan Dufour sám řídil vůz, který měl vypůjčený od mlékaře. Dvoukolý vozík byl celý vymytý; měl stříšku na čtyřech železných vzpěrách, s postranními plachtami, které uvázal nahore, aby viděli do kraje. Jen zadní plachta víala ve větru jako prapor. Paní, vedle manžela, v honosných třeshňově červených hedvábných šatech, zářila blažeností. Vzadu na dvou stoličkách seděly stará babička a mladá dívka. Pak bylo ještě vidět slámově žlutou kšticí mládence, který se natáhl přímo na dně vozu, protože už na něho nezbylo sedadlo, a kterému vykukovala jen hlava.

Projeli po celé délce avenue des Champs-Élysées a vyjeli branou Maillot z městských hradeb; začali se rozhlížet po krajině.

Když přijeli k mostu v Neuilly, prohlásil pan Dufour: „Tak už jsme konečně na venkově!“ A manželka se jako na povel začala rozplývat nad krásami přírody.

Na křižovatce v Courbevoie užasli obdivem nad tím širým obzorem. Tam v dálce vpravo, ta vysoká kostelní věž, to byl Argenteuil; nad ním bylo vidět kopce kolem Samoie a Moulín d'Orgemont. Nalevo se proti jasné ranní obloze rýsoval starý vodovod v Marly a za ním bylo v dálce vidět terasu saintgermainského zámku, kdežto přímo proti nim, na konci řetězu pahorků, prozrazovaly hromady čerstvě navršené hlíny novou pevnost v Cormeilles. A až vzadu v obrovské dálce, za pláněmi a vesnicemi, bylo nejasně vidět tmavou zeleň lesů.

Slunce začínalo pálit do obličje a oči byly neustále piné prachu; po obou stranách silnice se donekonečna rozkládala hola, špinavá a páchnoucí krajina. Vypadalo to, jako by tu všechno bylo zpusťošilo malomocenství a nahlodalo i domy, neboť všude se tyčily jako kostry k nebi čtyři stěny opuštěných

polozbořených stavení anebo domků beze střechy, nedostavěných, protože nebylo čím zaplatit podnikatelům.

Tu a tam, daleko od sebe, vyrůstaly z té neplodné země vysoké tovární komíny, jediný porost těch prašivých polí, po nichž jarní větřík probáhněl zápach břidlice a petroleje, smíšený s jinými, ještě nepřítjemnějšími pachy.

Konečně přejeli Seinou podruhé a hned na mostě se jim naskytla úchvatná podívaná. Řeka, oslnivě svítící, se skvěla v jemném oparu, který z ní vytahovaly sluneční paprsky; na všechny dolehl sladký klid a mír, blahodárný osvěžující pocit, že konečně dýchají čistý vzduch, který nevymetl černý kouř továren a smrduté výpary smetišť.

Potkali nějakého muže a ten jim řekl, jak se to tu jmenuje: Bezons.

Vůz zastavil a pan Dufour začal čist lákavý vývěsní štít jedné hospůdky: „*Poulinova restaurace, námořnická jídla, smažené ryby, společenské místnosti a zahrada s houpáčkami.* — Tak co říkáš, choti, zamlouvalo by se ti to tady? Jak se rozhodneš?“

Žena četla také: „*Poulinova restaurace, námořnická jídla, smažené ryby, společenské místnosti a zahrada s houpáčkami.*“ Potom si dlouho prohlížela stavení.

Byla to bíle omítnutá venkovská hospoda, stojící při kraji silnice. Otevřenými dveřmi se blýskal zinkový výčepní pult a před ním stáli dva nedělně ustrojení dělníci.

Konečně se paní Dufourová rozhodla: „Ano, vypadá to slušně,“ řekla, „a potom, je tu vyhlídka.“

Vůz zajel na rozlehlé prostranství za hostincem, porostlé vysokými stromy a oddělené od řeky jen pobřežní pěšinou na vlečení lodí.

A všichni vystoupili. Manžel seskočil první a rozpřáhl náruč, aby pomohl ženě. Stupátko, zavěšené na dvou železných tyčích, bylo příliš nízko, takže paní Dufourová, aby na něj došla, musela ukázat dolní polovinu nohy, která bývala kdysi útlá, ale teď se ztrácela v záplavě tuku, rozlévajícího se od stehna dolů.

Pan Dufour, kterého už začínal pobyt v přírodě rozjařovat, ji uličnický štípl do lýtka, pak ji chytil v podpaží a složil těžce na zem jako obrovský balík.

Oprášila si rukou hedvábné šaty a pak se rozhlédla dokola, kde to vlastně je.

Byla to asi šestařicetiletá žena, pěkně nakynutá, zdravím jen kvetla, radost pohledět. Dýchala s námahou, protože ji dusila příliš utažená šňorovačka; přitom jí tlak toho neúprosného přístroje vyháňel přelévající se hmotu překypujícího poprsí až nahoru k dvojité bradě.

Potom seskočila lehce dívka, úplně sama, jen se trochu rukou opřela oti o rameno. Světlovlasý mladík slezl po kole a pomohl panu Dufourovi vyložit konečně babičku.

Potom odpráhlí koně a uvázali ho ke stromu. Dvoukolák se překotil na nos, oběma ojeři k zemi. Pánové si svlékli redingoty, umyli si ruce ve škopku s vodou a odebrali se za dámmi, které už seděly na houpáčkách.

Slečna Dufourová se pokoušela houpat vstoje, sama, ale nedařilo se jí rozhoupat, jak by chtěla. Byla to krasavice mezi osmnácti a dvaceti lety, jedna z těch žen, které — když je potkáte na ulici — ve vás jako šlehnutí bičem vznítí prudkou touhu a zanechají ve vás až do pozdní noci mlhavý nepokoj a rozbouřené smysly. Byla vysoká, štíhlá v pase a široká v bocích, měla velmi snědou pleť, velké oči a úplně černé vlasy. Pod šaty se zřetelně rýsovaly tuhé a piné obrysy jejího těla, ještě zdůrazňované pohybem boků, jak se snažila rozhoupat. Nataženými rukama se držela provazů vysoko nad hlavou, takže se jí při každém rozkmitu prsa vypínala, ale přitom se ani trochu nenatřásala. Klobouk jí odnesl vítr; ležel za ní na zemi. Houpáčka pomalu nabírala výšku, a po každé když padala dolů, bylo vidět až ke kolenům štíhlé nohy a zároveň ovanul obličjeje obou mužů, kteří se na ni se smíchem dívali, závan jejich sukní, opojnější než výpary vína.

Paní Dufourová zatím seděla na druhé houpáčce a bez ustání jednotvárně kňourala: „Cyriáne, pojd' mě postrčit, pojd' mě postrčit, Cyriáne!“ Nakonec se manžel odhodlal, vyhrnul si rukávy u košile, jako kdyby se chystal k nějaké těžké práci, a s nesmírnou námahou manželku rozhoupal.

Jako klíště se držela provazů, nohy měla natažené, aby nezapadla o zem, a s rozkoší vychutnávala opojení z toho houpavého pohybu. Bujné tvary se na ní při těch nárazech ustavičně natřásaly jako huspenina na míse. Ale když začala létat výš, přepadla

ji závat; dostala strach. Pokaždé když klesala dolů, pronikavě zajčela, takže se seběhli všichni kluci ze vsi; viděla před sebou jako v mlze nad živým plotem zahrady celou škálu uličnický rozklebených hlav, všelijak zpitvořených smíchem.

Přišla služebná a poručili si oběd.

„Nějakou smaženou rybu ze Seiny, potom králíka na másle, salát a nějaký moučník,“ pronesla paní Dufourová důležitě. „Přinesete dva litry vína a jednu láhev bordeaux,“ ozval se manžel. „Budeme obědvat venku,“ dodala dívka.

Babička, ta v záchvatu něhy už asi deset minut pronásledovala zdejší kočku a marně na ni volala nejsladšími jmény. Zvíře, jemuž taková pozornost bezpochyby potají lichočila, se pořád drželo v blízkosti její ruky, ale nenechalo se nikdy chytit a klidně obcházel všechny stromy, otíralo se o ně se zdviženým ocasem a předlo rozkoši.

„Koukejme se!“ vykřikl najednou světlovlasý mladík, který zatím slídlí po okolí, „tady jsou nějaké pěkné lodičky!“

Šli se podívat. V malé dřevěné kůlně tam visely dvě nádherné veslařské joly, štíhlé a jemně zpracované jako přepychový nábytek. Jak tam odpočívaly, dlouhé, úzké a lesklé, vypadaly jako dvě urostlé štíhlé dívky a vzbuzovaly v každém chuť klouzat po vodě za krásných vláhých večerů nebo jasných letních jiter, šinout se tiše podél rozkvetlých břehů, kde celé stromy si smačejí větve ve vodě, kdese chvěje věčně rozevřáté rákosí a kde jako modréblesky vzlétají rychlí ledňáčkové.

Celá rodina si je uctivě prohlížela. „Jo, ty jsou doopravdy pěkné,“ prohlásil významně pan Dufour a znalecky si je proklepával. Sám prý také zamlada vesloval, a když měl tohleto v ruce — rozmáchl se, jako by vesloval —, byl na něho každý krátký. Nejednomu Angličanovi to prý kdysi v Joinvillu natřel. Utrousil dokonce žertík nad slovem „dámý“, kterým se označují držáky na zasazené vesel, a prohlásil, že veslaři dobře vědí, proč nikdy nevyjedou na vodu bez dam. Čím víc řečnil, tím víc se rozhovořoval, a nakonec se mermomocí chtěl sázet, že s takovouhle lodí udělá bez námahy šest mil za hodinu.

„Máte to hotovo,“ ozvala se ve dveřích služebná. Všichni se honem vyhnuli ven, ale tu zjistili, že na nejlepší místo, které si už paní Dufourová v duchu vyhlédla, sedí dva mladíci a

obědvají. Byli to zřejmě majitelé těch jol, protože byli ve veslařském úboru.

Seděli, skoro leželi, pohodlně natažení na židlích, obličej měli od slunce opálené a na hrudi měli jen tenká bílá bavlněná trička, z nichž jim vyčuhovaly holé paže, silné jako paže kovářů. Byli to pěkní statní chlapi, zřejmě také dávali okázale najevo, jak jsou silní, ale přítom měli ve všech pohybech onu půvabnou pružnost, jaká se získá jen cvičením a jež je tak rozdílná od znetvoření, které bývá vidět na dělnících a které je způsobeno stále stejnou namáhavou prací.

Vyměnili si rychlý úsměv, když uviděli matku, a vzápětí významný pohled, když uviděli dceru. „Přenecháme jim místo,“ navrhl jeden, „bude to alespoň důvod k seznámení.“ Druhý se hned zvedl, smekl vysokou plátěnou čepici, napůl červenou a napůl černou, a nabídl se rytířsky, že přenechají dámám jediné místo na zahradě, kam nesvítí slunce. Vyletníci přijali, rozplývajíc se v omluvách, a aby si připadali ještě víc jak na venkově, rozsadila se celá rodina do trávy, bez židlí a bez stolu.

Oba mladíci si prostřeli o pár kroků dál a pustili se zas do jídla. Ustavičně ukazovali holé paže, až to dívku přivádělo trochu do rozpaků. Tvářila se dokonce, jako by se dívala jinam a jako by si jich ani nevšimla, kdežto odvážnější paní Dufourová, puzežená žensskou zvědavostí, v níž bylo možná i trochu touhy, po nich každou chvíli pokukovala a zřejmě je s lítostí srovnávala se zakrytými šerednými tvary svého muže.

Seděla na trávniku rozvalená, s nohama zkrácenými jako krejčí, a ustavičně se natrásala pod záminkou, že jí kamsi nalezli mra- venci. Pan Dufour, kterého přítomnost těch zdvořilých cizích mladíků přivedla do nabručené nálady, hledal pohodlnější polohu a pořádk ji nemohl nalézt; a světlovlasý mladík se mlčky živil, jako by byl týden nejedl.

„To máme krásné počasí, že?“ promluvila tlustá paní na jednoho z veslařů. Chtěla být přivětivá za to, že jim přenechali místo.

„Ano, milostivá paní!“ odpověděl. „Jezdíte často ven?“

„Kdepak, jenom tak jednou dvakrát do roka, nadýchat se trochu čerstvého vzduchu. A vy?“

„Já sem jezdím každý večer na noc.“

„Ó, to musí být moc pěkné, vidíte?“

„Zajisté, milostivá paní.“

A začal jakseptatí poeticky líčit svůj každodenní život, aby těm měšťákům, toužícím po zelené trávě a hladově prahnoucím po procházce mezi poli, rozechvěl v srdci tu jejich hloupou lásku k přírodě, která je celý rok straší v krámě za pultem.

Dívka zvedla dojatě oči a podívala se na vyprávějícího veslaře.

Pan Dufour poprvé promluvil: „No, tomuhle tákám život!“

A vzápětí dodal: „Vezmi si ještě kousek králíka, miláčku!“ —

„Děkuji, už ne, mužíčku.“

Pak se paní otočila zpátky k mladíkům a ukázala jim na ruce:

„Nikdy vám není takhle zima?“ zeptala se.

Dali se oba do smíchu a začali celou rodinu ohromovat vyprávěním o svých neuvěřitelných výkonech, při nichž se někdy tak zahřejí, že se koupají v potu, když ubánějí noční mlhou; a zabušili si pěstmi do prsou, aby ukázali, jak to duní.

„Nu, vypadáte statně!“ prohodil manžel, který už najednou nemluvil o tom, jak to kdysi natíral Angličanům.

Dívka si je teď po očku prohlížela; a světlovlasý příručí se najednou při pití zakuckal, začal ukrutně kašlat a vyprskl víno paní šéfově na hedvábné šaty; ta se rozzlobila a poslala honem pro vodu, aby skvrny vyčistila.

Mezitím začalo být strašlivé horko. Řeka se třpytila jako rozpálená pec a víno stoupalo všem do hlavy.

Panem Dufourem začala lomcovat prudká škytavka a musel si rozepnout vestu a pásek u kalhot; jeho paní si zas kousek po kousku rozepínala šaty, protože už se nemohla ani nadechnout. Příručí se tvářil vesele, kolébal sem a tam slámově žlutou kšticí a naléval si jednu sklenici za druhou. I babička se cítila trochu opilá a seděla nesmírně upjatě a důstojně. Dívka, ta na sobě nenechávala nic znát, jen oči jí nějak svítily a snědá plet se jí na tvářích zbarvovala růžovějším odstínem.

Káva je dorazila nadobro. Padl návrh, aby si zazpívali, a tak musel každý přednést nějakou písničku a ostatní mu nadšeně tleskali. Potom se výletníci ztěžka zvedli, a zatímco se dámy procházely na vzduchu, aby zahnalý malátnost, oba pánové, úplně nalití, cvičili na kruzích. Věšeli se na ně nešikovně, byli těžcí, bezvládní a v obličejí brunátní, a nedokázali se ani zvednout od

země; košile jim hrozily, že každou chvíli vylezou z kalhot a začnou vlát ve větru jako válečné prapory.

Veslaři mezitím odnesli joly na vodu a přišli zdvořile nabídnout dámám, nechťejí-li se projet po řece.

„Mužíčku, dovolíš mi to? Prosím tě!“ křikla na pana Dufou- ra žena. Opile se na ni podíval a zřejmě ani nechápal, oč jde. Tu k němu přistoupil jeden z veslařů, držící v ruce dva rybářské pruty. Naděje, že chytí mřínku, ten vysněný ideál všech hokynářů, rozzářila otci rodiny zakalené oči, takže dovolil všechno, co na něm chřelí, a usadil se do chládku pod mostem, kymácejce nohama nad vodou, vedle světlovlasého mladíka, který hned usnul.

Jeden z veslařů se obětoval a naložil matku. „Do lesíka na ostrově Angličanů!“ stačil ještě křiknout, když se vzdaloval.

Druhá jola vyjela pomaleji. Veslař se tak zadíval do své spo- lečnice, že na nic jiného ani nebyl schopen myslet. Zmocnilo se ho takové rozčilení, že byl jako ochromený a neměl v rukou žádnou sílu.

Dívka seděla na kormidelnickém sedátku a poddávala se roz- koši z jízdy po vodě. Nemyslela na nic a cítila, jak se jí do všech údů rozlévá zvláštní malátnost a klid, jako by jí najednou zmá- hala mnohonásobná opilost. Dech se jí krátil a nápadně zčerve- nala. Opojení z vypitého vína jí v tom parném vzduchu, který jí teď ze všech stran obléval, stouplo do hlavy a najednou se jí zdálo, že se všechny stromy na břehu kolem ní uklánějí. Celým tělem, rozpáleným tím horkým dnem, jí probíhala mlhavá touha po rozkoši, jako by v ní krev začínala vřít; a sama byla také trochu vzrušena z toho, že je tu uprostřed liduprázdné krajiny pod planoucím nebem úplně sama na vodě s tím mladým mu- žem, kterému se líbila, jehož pohled jako by jí líbal a jehož touhu cítila na pokožce stejně pronikavě jako sluneční paprsky.

Byli oba tak rozčileni, že nebyli schopni promluvit; a tak se jen mlčky rozhlíželi kolem. Konečně se mladík osmělil a zeptal se jí, jak se jmenuje. „Jindřiška,“ řekla. „Vida, to je náhoda, já Jindřích!“ odpověděl.

Zvuk jejích vlastního hlasu je uklidnil; podívali se ke břehu. Druhá jola tam zůstala stát a zřejmě na ně čekala. Mládenc, který jí řídil, na ně křikl: „Přijďme za vámi do lesa; jedeme až

k Robinsonu, protože milostpaní má žízeň. „Potom se opřel do vesel a vyrazil tak rychle, že jim za chvíli zmizel z očí.

Mezitím už delší chvíli bylo nejasné slyšet jakýsi nepřetržitý hukot, který se teď najednou rychle přiblížoval. Dokonce i teka jako by se celá chvěla, jako kdyby to temné hučení vycházelo z jejich hlubin.

„Co je to?“ zeptala se. To hučel jez, který na konci ostrova přetínal řeku napříč. Mladík jí to začal zešíroka vysvětlovat, ale najednou se oba udiveně zaposlouchali do ptáčího zpěvu, který zněl jako z velké dálky, jak jej hlasitě šumění jezu přehlušovalo.

„Vida,“ řekl, „slavíci zpívají ve dne! To znamená, že samičky sedí na vejčích.“

Slavík! Nikdy ještě slavíka neslyšela a představa, že ho teď poslouchá, jí vyvolala v srdci vidinu poezie a něhy. Slavík, ten neviditelný svědek milostných dostaveníček, kterého zvykla Julie na balkóně, ta hudba z nebes, jako stvořená pro chvíle, kdy se lidé líbají, ten odvěký inspirátor všech tklivých romancí, jež otvírají bleděmodrý ideál ubohým malým srdčákům roztožených dívenek!

Tak teď tedy uslyší slavíka.

„Když budeme úplně zticha,“ navrhl její společník, „můžeme vystoupit do lesa a posadit se přímo pod ním.“

Jola tiše klouzala po vodě. Ukázaly se stromy na ostrově, jehož břeh byl tak nízký, že bylo z lodi vidět do tmavých houští. Zastavili, uvázali loď, Jindřiška se zavěsila do Jindřicha a vykročili mezi husté větve. „Sehněte se,“ řekl. Uposlechla ho, a tak se vplížili do neproniknutelné spleti úponkovitých rostlin, listnatých keřů a rákosí, do tajného úkrytu, který by nikdo nenašel, kdo to tu nezná, a kterému mladík žertem říkal „můj vyhrazený salónek“.

Přímo nad jejich hlavami, na jednom ze stromů, které je skrývaly, seděl slavík a dál zpíval z plna hrdla. Vyrážel hlasitý tlukot a trylky a vzápětí zas dlouho držel pronikavé chvějivé tóny, které jako by plnily celý prostor kolem, vinuly se po celé délce klíkaté řeky, rozlézaly se nad širokou rovinou tím rozpáleným tichem, ležícím na celém kraji, a zanikaly až v dálce za obzorem.

Nemluvíli; báli se, aby ho nevyplášili. Seděli těsně vedle sebe

a najednou se Jindřichova ruka pomalu svezla kolem Jindřiščinu pasu a jemně jej stiskla. Nerozzlobila se, jen vzala tu odvěšnou ruku a ustavičně ji od sebe odstrkovala pokáždé, když ji znovu přiblížoval; necítila ostatně při tom projevu důvěrnosti vůbec žádné rozpaky, jako by to bylo něco docela přirozeného a ona to stejně přirozeně odmítala.

Poslouchala slavíka jako u vytržení. Cítila nesmírnou touhu po štěstí, celým tělem jí probíhaly prudké záchvěvy něhy jako předtucha nadlidské poezie a do nervů i do srdce se jí rozlila taková příjemná malátnost, že se rozplakala, aniž věděla proč. Mladík jí teď tiskl k sobě a ona už se nevzpírala, ani na to nepomyslela.

Slavík najednou zmlkl. Něč hlas v dálce zavolal: „Jindřiško!“ „Neozýváte se,“ zašeptal potichoučkou, „slavík by uletěl.“

Ona také neměla nijak zvlášť chuť se ozvat.

Zůstali tak chvíli sedět. Paní Dufourová se zřejmě také někde posadila, protože bylo každou chvíli slyšet tlumené vypísknutí, jak na ni zřejmě druhý veslat dotíral.

Dívka plakala pořád a poddávala se nesmírně příjemným pocitům; pleť měla horkou a po celém těle jí probíhala neznámá dráždivá slast. Jindřichova hlava jí ležela na rameni. Najednou ji políbil na ústa. Zběsile se mu vzepřela, a jak mu chtěla uhnout, padla naznak. Ale on klesl celým tělem na ni. Dlouho pronásledoval ta přcházející ústa, nakonec je dostihl a přisál se k nim. Tu mu v blouznivém záchvatu strašlivé žádosti polibek vrátila, přitiskla si ho na prsa a všecken její odpor se zhroutil, jako rozdrčen příliš těžkým břemenem.

Kolem dokola bylo všude ticho a klid. Slavík začal znovu zpívat. Vypískal nejprve tři pronikavé tóny, které vypadaly jako milostné volání, a pak, po chvíli ticha, začal slabším hlasem propěvovat pomalé modulace.

Zašuměl mírný vánek, rozšvelel listí a z hloubi pod zelenými větvemi se začalo ozývat dvoji vzrušené oddechování, míscí se do slavičíchho zpěvu a do tichého šumění lesa.

Práka se zmocňovalo opojení a jeho hlas, poznenáhu se zrychlující jako šířící se požár nebo vzrůstající vášně, jako by doprovázel tichý zvuk polibků dole pod stromem. Potom se jeho zpěv rozpoutal ve zběsile třetění. Vyrážel protahované hviz-

dy, jako by omdlával láskou v dlouhých melodických křivkách.

Občas si na chvílku odpočinul a zahvizdal jen dva tři tenké tóny; najednou je pak zakončil pronikavým hvizdem. Anebo se o překot rozběhl do tryskajících skál, znějících chvějivě a přerývané jako zbesilý zpěv lásky, zakončený vítězoslavným výkřikem.

Ale zmlkl, když dole pod sebou uslyšel tak hluboké vzděchy, že se zdálo, jako by se někdo loučil s vlastní duší. Zvuk trval ještě chvíli a nakonec přešel v zavzlykání.

Byli oba velmi bledí, když vstávali z toho zeleného lože; modrá obloha jim připadala potměná, žhoucí slunce pro ně jako by pohaslo; všimli si samoty a ticha. Kráčeli rychle bok po boku, nemluvili na sebe a nedotýkali se, neboť jim najednou připadalo, jako by se z nich stali nesmířitelní nepřátelé, jako by k sobě jejich těla najednou pocítila hnus a jejich duše nenávisť.

Chvillemi Jindřiška zavolala: „Maminko!“

Pod jedním keřem něco zašustilo. Jindřích měl dojem, že zahlédl bílou spodničku, jak se spěšně přehrnula přes bílé tlusté lýtko, a vzápětí se objevila tlustá dáma, poněkud rozpačitá a ještě červenější než obvykle, oči jí svítily, hrud se jí bouřlivě dimula a byla možná až příliš blízko u svého souseda. Ten patrně musel zažít nějakou velikou legraci, protože mu obličejem cukaly náhlé záchvěvy smíchu, i když se přemáhal.

Paní Dufourová se do něho něžně zavěsila a všichni čtyři vykročili nazpátek k lodím. Jindřichovi, který šel napřed, stále mlčky po boku dívky, se jednu chvíli zdálo, že zaslechl něco jako tlumený mlaskavý polibek.

Konečně se vrátili do Bezonsu.

Pan Dufour už vystřízlivěl a byl jako na jehlách. Světlovlasý mladík si zrovna dával ještě něco k snědku, než z hostince odjedou. Vůz stál zaptažený na dvoře, babička už v něm seděla a bédovala strachy, že je noc zastihne venku, protože prý v okolí Patíže je to po setmění nebezpečné.

Podali si ruce a celá Dufourova rodina vyjela. „Na shledanou!“ zavolali veslaři. Odpověděl jim jeden vzděch a jedna slza.

Dva měsíce nato šel Jindřích ulicí Mučedníků a uviděl na jedné dveřích nápis: *Dufour, železářství.*

Vešel dovnitř.

Za pultem se kulatila tlustá paní. Hned se poznali a po množství obvyklých zdvořilostí se mladík zeptal, co je nového. „A copak dělá slečna Jindřiška?“

„Děkuji, má se dobře, je už vdaná.“

„Ach...!“

Hrdlo se mu sevřelo pohnutím; dodal ještě:

„A... za koho?“

„No přece za toho mladého muže, co tam byl s námi, však víte. On jednou převezme obchod.“

„Aha, pravda!“

Velmi zesmutněl, ani vlastně nevěděl proč, a chystal se už k odchodu. Paní Dufourová ho ještě zavolala zpátky.

„A copak dělá váš kamarád?“ zeptala se nesměle.

„Inu, má se dobře.“

„Pozdravujte ho od nás, ano? A řekněte mu, ať půjde kolem, ať se na nás přijde podívat...“

Začervenala se až po uši a dodala: „Budu mít velkou radost, řekněte mu to.“

„Určitě vyřídím. Sbohem!“

„Ne... spíš na shledanou!“

Příští rok, jednou v neděli — bylo zrovna velké horko — si Jindřích najednou připomněl všechny podrobnosti toho dobrodružství, na které ostatně nikdy nezapomněl; vybavily se mu v paměti tak jasně a tak toužebně, že se vypravil úplně sám podívat do jejich někdejšího pokojíku v lese.

Když tam přišel, užasl. Ona tam byla; seděla smutně na trávě a vedle ní ležel manžel, ten světlovlasý mladík, zas jako tenkrát v košili s vyhrnutými rukávy, a spal jako dřevo.

Tak zbledla, když uviděla Jindřicha, že se zdálo, že omdlí. Potom se dali docela přirozeně do řeči, jako by se mezi nimi nikdy nebylo vůbec nic stalo.

Ale když jí začal vyprávět, že má tohle místo moc rád, že si sem v neděli často jezdí oddechnout a myslí při tom na lečjaké krásné vzpomínky, zadívala se mu upřeně do očí.

„Já na to vzpomínám každý večer,“ řekla.

„Tak, má milá,“ ozval se najednou manžel a zazíval, „myslím, že už je čas jet domů.“

UŽ PŘED PĚTI MĚSÍCI SI UJEDNALI, ŽE POJEDOU NA oběd někam do okolí Paříže a oslaví tak svátek paní Dufourové, která se jmenovala Petronila. Na ten výlet se tuze těšili, a tak ten den vstali velmi časně.

Pan Dufour si vypůjčil vůz od mlékaře a řídil sám. Vozík o dvou kolech byl celkem hezký; měl střechu na čtyřech kovových tyčích a k nim se také přivazovaly záclonky; ty zvedli, aby měli rozhled po krajině. Jen vzaду je nechali, vlály ve větru jako prapor. Žena po boku svého manžela zářila v hedvábných šatech podivně třeshové barvy. Za nimi se na sedátkách přidržovala stará babička a mladá dívka. Bylo ještě vidět žluté pačesy mladíka, který neměl sedátko a položil se docela vzaду; včhnila mu jen hlava.

Když přešli Champs-Élysées a bránou Maillot dostali se z hradeb, začali se rozhlížet po krajině.

U mostu v Neuilly pan Dufour prohlásil: „Tak konečně jsme na venkově.“ Paní Dufourová se na to znamenitě začala rozplývat nad krásou přírody.

Na křižovatce u Courbevoie je uchvátit obdiv vyhlídky do daleka. Vpravo bylo Argenteuil s vysokou zvonící; za ním se objevily kopce u Sannois a orgemontský mlýn. Vlevo se na ranní obloze rýsoval vodovod v Marly a v dále také saintgermainská terasa; vpředu před nimi na konci řady pahorků rozkopaná půda označovala novou pevnost v Cormeilles. Docela vzaду daleko za loukami a vesnicemi bylo slabě vidět tmavou zeleň lesů.

Slunce začínalo pražit do tváří; do očí jim neustále padal prach a po obou stranách silnice se odvíjela nekonečně holá, špinavá a páchnoucí krajina. Zdálo se, že ji postihlo malomocenství, ohlodávající i domy, poněvadž kostry pobořených a opuštěných domů nebo chat, nedostavěných proto,

že majitelé neplatili stavitelům, ukazovaly čtyři zdi bez střechy.

Místy z té neplodné země vyrůstaly dlouhé komíny továren, jediná vegetace těch hnilobných polí, po nichž jarní vítr roznášel vůni petroleje a břidlice smíšenou s jiným, ještě méně příjemným zápachem.

Konečně přešli Seinu podruhé; na mostě byli uchváaceni dojmů. Řeka se leskla, limula se z ní pára, vysávaná sluncem, a cítili milý klid, blahodárné osvěžení, poněvadž konečně dýchali čistší vzduch, který už nebyl plný černého kouře továren ani hniloby stok.

Chodec, kterého potkali, oznámil jméno místa: Bezons. Vůz se zastavil a pan Dufour začal číst lákavý vývěšný štít jedné hospůdky: *Poulinova restaurace, rybí polévka a smažené ryby, společenské místnosti, stinný sad a houpačky*.

„Tak co, paní Dufourová, líbí se ti tu? Rozhodneš se konečně pro tohle?“

Žena také četla: *Poulinova restaurace, rybí polévka a smažené ryby, společenské místnosti, stinný sad a houpačky*. Potom si dlouho prohlížela dům.

Bílá venkovská hospoda stála hned u silnice. Otevřenými dveřmi bylo vidět lesk výčepního stolu, u něhož stáli dva svátečně oblečení dělníci.

Nakonec se paní Dufourová rozhodla: „Ano,“ řekla, „je to tu pěkné, a je tu hezká vyhlídka.“ Vůz pak vjel na rozsáhlou plochu porostlou vysokými stromy, která byla za hospodou a od Seiny ji oddělovala jen cesta u řeky.

A tak vystoupili. Manžel seskočil první a napřáhl ruce, aby pomohl ženě. Stupátko na dvou kovových tyčích bylo hodně nízké, takže paní Dufourová, aby se na ně mohla postavit, musila ukázat kus nohy, jejíž někdejší šfihlost nyní tonula v záplavě sádla, jakoby stékajícího ze stehů.

Pan Dufour, kterého venkov již rozjařoval, ji štípl pořádně do lýtka, potom ji vzal pod paží a těžce ji skládal na zem jako ohromný balík.

Potřepala rukou hedvábné šaty, aby je zbavila prachu, potom se rozhlédla kolem sebe.

Byla asi šestatřicetiletá, velmi tělnatá a rozkvetlá — trochu

legrační podřívána. Steží dýchala, rdousila ji příliš utavená žena šněrovačka; tlak toho zařízení mačkal až k jejímu dvojitému laloku pod bradkou roztekla masu jejího překynulého poprsí.

Potom lehce sama seskočila dívka, jen si položila ruku otci na rameno. Mládenec se žlutými vlasy sestoupil tak, že šlápl na kolo vozu, a pomohl panu Dufourovovi snést na zem babičku.

Pak odpráhli koně a přivázali ho ke stromu; vůz jako by upadl na nos, obě oje se opřely o zem. Muži si svlékli šosaté kabáty, opláchli si ruce ve džberu vody, potom přišli ke svým dámám, které se již usadily na houpačkách.

Slečna Dufourová se pokoušela houpat vstoje a sama, ale nedokázala se uvést do postačujícího rozletu. Byla to krásná osmnáctiletá nebo dvacetiletá dívka, z těch žen, které jen potkáte na ulici, a již vás uchvátí náhlá touha a zanechá vás do noci v jakémsi neklidu a ve vydráždnění smyslů. Vysoká, štíhlá, ale široká v kyčlích, pleť měla velmi snědou, velké oči a velmi černé vlasy. Její šaty jasně kreslily pevnou plnost těla, ještě zdůrazněnou úsilím boků při snaze se rozhoupat. Napjaté paže držely provazy nad hlavou, takže vypínala řadra pevně, bez kolébání při každém škubnutí. Větr jí odnesl klobouk, spadl za ní na zem; a houpačka se pomalu rozkřívávala, při každém pohybu nazad se objevovaly štíhlé nohy až po kolena a sukně ovívala smějící se tváře přihlížejících mužů vzduchem snad opojnějším než vůně vína.

Paní Dufourová seděla na druhé houpačce; jednotvárně neustále nařkala: „Cypríane, pojd' mě rozhoupat, tak mě pojd' rozhoupat, Cypríane!“ Konečně šel k ní, a vyhrnuv si rukávy, jako by se chystal do těžké práce, s velikou námahou uvedl ženu do pohybu.

Chytila se křechovité provazů, držela nohy rovně před sebou, aby nenarazila na zem, a radovala se z omámení při kyvadlovém pohybu toho zařízení. Její tvary se při nárazech neustále chvěly jako huspenina na míse. Ale jak se výkyvy zvětšovaly, dostala závrať a strach. Při každém letu dolů pronikavě vykřikovala, až se sbíhali všichni kluci ze vsi;

a tak před sebou u živého plotu zahrady nejasně viděla celou sbírku hlav uličníků, smíchem všelijak pokrivených tvář.

Přišla služka a objednali si oběd.

„Smažené ryby ze Seiny, pečeného králíka, salát a zákušek,“ vyslovila paní Dufourová důležitým tónem.

„A dva a půl litru bordó,“ řekl její muž.

„Budeme jíst venku,“ dodala dívka.

Babička se rozněžnila při pohledu na domácí kočku a již deset minut ji marně zahrnovala nejsladším přivoláváním. Košce jistě v nitru lichočila ta pozornost, stále byla na dosah té dobračky, ale přece jen se nedala chytit, klidně obcházel stromy a třela se o ně, ocas měla vztyčený a slabě předla rozkoši.

„Podívejte se!“ zvolal najednou žlutovlasý mladík, který slídlí po okolí. „To jsou hezké lodě!“

Šli se podívat. Pod přístřeším kůlničky byly zavěšené dvě nádherné vodácké joly, štíhlé a opracované jako přepychový nábytek. Dlouhé lesklé lodě odpočívaly bok po bok — jako dvě velké štíhlé dívky —, lákaly k projížďkám za teplých večerů nebo za jasného letního rána, k toulání u rozkvetlých břehů, kde celé stromy smácejí větve ve vodě, kde se věčně rozechvívá rákosí, z něhož jako modré blesky vylétají rychlí ledňáčci.

Celá rodina si je uctivě prohlížela. „Ó, ano, to je hezké,“ opakoval vážně pan Dufour. A zabýval se podrobnostmi jako znalec. Vzdých, jak říkával, v mládí také vesloval, dokonce s tímhle v ruce — a učinil pohyb, jako by zabral vesly — kašlal na všecko ostatní. V závodech to kdysi v Joinville natřel spoustě Angličanů; a začal žertovat o slově *dána*, kterým francouzští vodáci označují klíнец, na němž se pohybuje veslo; říkal, že veslaři právem nikdy nejedou bez *dány*. Při řeči se rozohnil a umíněně nabízel sázku, že by s takovou lodí beze spěchu ujel šest mil za hodinu.

„Je to připravené,“ řekla služka, která se objevila ve dveřích. Pospíchali k ní, ale na nejlepší místo, které paní Dufourová v duchu vybrala, že se tam usadí, již obědvali

dva mladíci. Byli to jistě majitelé jol, poněvadž měli vodácký úbor.

Rozvalili se na židlích, téměř leželi. Obličej měli osmahlý sluncem a hruď zakrytou jen tenkým bílým bavlněným tričkem, paže, silné jako mívají kováři, měli nahé. Celkem dva statní chlápíci, hodně vystavující svou sílu, ale ve všech svých pohybech ukazovali tu pružnou krásu svalů, kterou získáme cvičením a jež se tolik liší od znetvoření, jaké vtiskne dělníkovi namáhavé, stále stejné úsilí.

Usmáli se rychle na sebe při pohledu na matku, potom se po sobě podívali, když spatřili dceru. „Postoupíme jim své místo,“ řekl jeden, „tak se seznámíme.“ Druhý hned vstal a s poločervenou, poločernou čepicí v ruce rytířsky nabídl dámám jediné místo v zahradě, kde byl stín. Přijaly rozplývající se díky, a aby to bylo docela venkovské, rodina se usadila v trávě bez stolku a bez židli.

Oba mladíci si přenesli stůlek s talíři o pár kroků dále a dali se znovu do jídla. Nahé paže, které neustále ukazovali, dívku trochu vzrušovaly. Předstírala dokonce, že se dívá jinam a vůbec je nevidí, zatímco směřují paní Dufour, kterou popíchovala ženská zvědavost, snad povzbuzená touhou, se na ně dívala každou chvíli, nepochybně je s lítostí srovnávala se zakrytou ošklivostí svého manžela.

Sesula se na zem, nohy zkrřížila jako krejčí, a neustále sebou třepala říkajíc, že po ní lezou mravenci. Pan Dufour, rozmrzelý přítomností a přívětivostí cizích lidí, hledal po hodnější polohu, kterou ostatně nenalezl, a žlutovlasý mladík mlčky hlтал jako lidožrout.

„Je opravdu hezky,“ řekla tlustá paní jednomu z vodáků. Chtěla být milá za místo, které jim postoupili.

„Ano, milostivá paní,“ odpověděl. „Jezdíte na venkov často?“

„Ó, jen jednou nebo dvakrát za rok, trochu na vzduch; a vy?“

„Já sem jezdim spát každý večer.“

„Ach, to musí být velice příjemné.“

„Zajisté, milostivá paní.“

A vyprávěl poeticky o svém každodenním životě tak, aby

rozechvěl v srdci těch měšťanů, lačnicích po trávě a po procházkách v polích, tu hloupou lásku k přírodě, na kterou celý rok myslí za puity svých kramů.

Vzrušená dívka zvedla oči a podívala se na vodáka. První promluvil i pan Dufour. Řekl: „To je život.“ A dodal: „Ještě kousek králíka, dušínko?“ „Ne, děkuji, drahoušku.“

Otočila se znovu k mladíkům a ukazujíc na jejich nahé paže řekla:

„Není vám takhle zima?“

Oba se rozesmáli a děsili rodinu výprávením o strašné únavě, o koupání, když jsou zpocení, o vestování v noční mlze; a rázně bušili do svých hrudníků, aby dokázali, jaký vydávají zvuk.

„Ó, vypadáte statně,“ řekl manžel; už nehovořil o časech, kdy to natřel Angličanům.

Dívka je nyní kradmo zkoumala; a žlutovlasý mladík se napil nesprávně, strašně se rozkašlal, až pokropil paní mistrové hedvábné třeshnové šaty tak, že se rozziobila a poslala si pro vodu, aby smýla skvrny.

Mezitím začalo být hrozně horko. Jiskřící se řeka jako by se stala ohněm tepla a výpary vína máty mysl.

Panem Dufourem otráasalo mocné škytání, rozepjal si vestu a kalhoty u pasu. Jeho ženě bylo dusno, poznenáhlu si rozepínala šaty. Tovaryš veselé pohupoval svou lněnou kšticí a nalíval si skleničku za skleničkou. Babička cítila, že je opilá, seděla proto strnule a tuze důstojně. A dívka, ta nedávala nic znát, jen se jí trochu blyškaly oči a velmi snědá pleť se jí na tvářích zbarvila do růžova.

Káva je dorazila. Rozhovořili se o písničkách a každý jednu přednesl, ostatní zuřivě tleskali. Potom těžce vstali, a zatímco obě omámené ženy oddechovaly, oba muži byli docela opilí a pustili se do cvičení. Těžce a ochable, s rudými tvářemi se neobratně věšeli na kruhy, zvednout se nedokázali; a košile se jim neustále chystaly vyklouznout z kalhot a rozevlát se ve větru jako prapory.

Vodáci zatím odnesli joly na vodu a vrátili se se zdvořilou nabídkou, že dámy svezou po řece.

„Dufoure, můžeme? Prosím tě!“ zvolala jeho žena. Po-

díval se na ni jako opilec, nechápal. Ale tu přišel vodák s dvěma rybářskými pruty v ruce. Touha nasytit si řízky, ten ideál kramářů, zapálila zasmušilé oči toho dobráka, dovolil vše, co chtěli, a usadil se ve stínu pod mostem, nohy mu visely volně nad řekou. Vedle něho hned usnul mladík se žlutými vlasy.

Jeden z vodáků se obětoval: ujal se matky. Odplouvaje volal:

„U leska na Anglickém ostrově!“

Druhá jola vyplula pomaleji. Veslař se tolik díval na svou společnost, že na nic jiného nemyslel, a uchvátilo ho vzrušení, které ochromovalo jeho zdatnost. Zdálo se jí, že přestává myslet, že tělo má klid a zapomíná na sebe, jako by ji zaplavilo různorodé opojení. Velmi zčervenala, dýchala krátce. Omámení vínem se zvěšilo prudkým horkem, které proudilo kolem ní, zdálo se jí, že všechny stromy na břehu se sklánějí, když jeli kolem nich. Jakási potřeba radosti, jakýsi kvas v krvi jí probíhal tělem, které bylo vzrušené horkem toho dne, a také byla zmatená samotou s mladým mužem na vodě v té krajině, kde pro sálající slunce se nikdo neukazoval venku; a ona se mu líbí, líbí jí očima a jeho touha je pronikavá jako sluneční žár.

Neschopnost mluvit zvěšovala jejich vzrušení; dívali se po okolí. Vodák se s námahou vzmohl na to, aby se jí zeptal, jak se jmenuje. „Jindřiška,“ řekla. „Podívejme se, já se jmenuju Jindřich,“ poznamenal.

Zvuk jejích hlasů je uklidnil; zaujaly je břehy. Druhá jola se zastavila a zdálo se, že na ně čeká. Její majitel na ně zavolal: „Sejdeme se s vámi v lesíku; my jedeme do Robinsonu, protože milostivá paní má žízeň.“ Pak se opřel o vesla a vzdaloval se tak rychle, že ho brzy nebylo vidět.

Mezitím se velmi rychle blížilo stálé hučení, které již chvíli nejasně slyšeli. I řeka se snad chvěla, jako by temný zvuk stoupal z hlubin.

„Co je to slyšet?“ zeptala se. To přepadala voda z jezu, který přetínal řeku u špičky ostrova. Vodák se zapléтал do vysvětlování, ale v tom hluku padající vody zazněl ptačí zpěv, zdánlivě z dálky.

„Podívejme se!“ řekl. „Slavík tluče za dne, to tedy samička sedí na vejčích.“

Slavík! Ještě nikdy ho neslyšela a pomyslením, že si ho poslechne, jí probouzelo v srdci vidinu poetické lásky. Slavík! Ten neviditelný svědek zamilovaných schůzek, kterého zvykla, Julie ze svého balkónu, ta nebeská hudba, snoubící se s polibky lidí, ten věčný zdroj nových písní, které otvírají pohádkový ideál ubohým srdčkům rozznězných dívenek!

Uslýší tedy slavíka. Její společník řekl:

„Nebudeme dělat žádný hluk, vklozujeme do lesa a budeme se moci posadit blízko něho.“

Loď jako by se plížila. Na ostrově se objevily stromy, běh byl tak nízký, že se mohli dívat do hustého mlázi. Přistáli, uvázali jolu a Jindřiška, opírajíc se o Jindřichovu paži, prolézala větvemi. „Shýbněte se,“ řekl. Sehnula se a pronikli do nevyklučitelne změní lian, listů a rákosí, do nevyprátratelné skrýše, o které se musilo vědět; vodák tomu se smíchem říkal *můj soukromý pokoj*.

Právě nad jejich hlavami stále zpíval pták, sedící na jednom ze stromů, které je skrývaly. Chrlič trylky i drobné melodie, pak zase silné chvějivé tóny, které naplňovaly vzduch a doznívaly až na obzoru, tak se rozvíjely po řece, odlétaly nad louky tím horkým tichem, které tíživě doléhalo na krajinu.

Nemluvíli, báli se, že by uletěl. Seděli vedle sebe a Jindřichova paže pomalu objala Jindřišku kolem pasu a mírně ji přitiskla. Bez hněvu vzala tu opovážlivou ruku a neustále ji odstrkovala tak, jako ruka ji přitahovala, ostatně to laskání jí nepřivádělo do žádných rozpaků, jako by to byla nejprůzračnější věc na světě stejně jako její odstrkování.

Naslouchala u vytržení slavíkovi. Přepadala jí nekonečná touha po štěstí, uchvacovala ji náhlá něha, objevovala nad lidskou poezií a prožívala takovou ochablost nervů i srdce, že plakala a nevěděla proč. Mladík ji nyní přivínil k sobě; neodstrkovala ho už, nemyslíla na to.

Slavík náhle zmlkl. Hlas zdálo volat: „Jindřiško!“

„Neodpovídejte,“ zašeptal Jindřich, „zaplašila byste slavíka.“

Ani ona nezamýšlela odpovédět.

Zůstali tak celou chvíli. Paní Dufourová se někde posadila, poněvadž občas nejasně zaslechl slabé výkřiky tlusté dámy, zřejmě dováděla s druhým veslařem.

Dívka stále plakala, zaplavoval ji sladký pocit, kůži měla horkou a všude jí to podivně lechtalo. Jindřichova hlava se jí opírala o rameno a pak ji znenadání políbil na rty. Prudce se vzepřela, a aby se mu vyhnula, lehla si na záda. Ale Jindřich padl na ni, přikryl ji celým tělem. Dlouho hledal ústa, která se mu vyhýbala, pak ji dostihl a přimnul na ně svými rty. Ztratila v prudkém zatoužení hlavu a oplátila mu políbek, objala ho a všecken její odpor ustal, jako by jí rozdrtila příliš velká tíže.

V okolí byl nyní klid. Slavík se znovu rozezpíval. Nasadil nejdříve tři pronikavé tóny, které připomínaly milostné volání, pak po chvíli ticha spustil slabším hlasem velmi pomalé modulace.

Vklouzl sem jemný váněk, rozechvěl listy šepotem a pod větviemi se ozvaly dva žhoucí vzdechy, které se přimísily do slavičího zpěvu a do lehkého šumění lesa.

Ptáka se zmocnilo opojení a jeho zpěv se poznenáhlu zrychloval jako požár, který se rozhořívá, nebo vášně, která vzrůstá, snad doprovázel krupobití polibků pod stromem. Potom jako by se hudba v jeho hrdle šíleně rozpoutala. Umdlával dlouze na jedné melodii, v silné hudební křiči.

Chvillemi trochu odpočíval, zpíval jen dva nebo tři lehké tóny, které náhle končil nesmírně vysokou notou. Nebo se pouštěl do šíleně rychlého zpěvu, chrlič celé škály, záchvěvy, trhané zvuky, něco jako zuřivou milostnou píseň a po ní vítězný výkřik.

Ale zmlkl, slyšel zdola tak silné sténání, jako by někdo umíral. A ten zvuk trval celou chvíli, než skončil vzlyknutím.

Oba byli velice bledí, když vstávali ze svého zeleného lože. Modravá obloha jim připadala tmavší, žhoucí slunce jako by pro jejich zrak pohaslo; a všiml si samoty i ticha. Šli rychle bok po boku, nemluvili spolu, nedotýkali se, zdálo se, že se nesmířitelně znepráteleli, jako by mezi jejich těly vyvstalo znechucení a mezi jejich dušemi zášť.

Jindřiška občas volala: „Maminko!“

Pod jedním keřem se ozval šumot. Jindřichovi se zdálo, že zahlédl bílou spodničku, shrnovanou honem přes tlustá lýtka; a silná dáma se objevila trochu popletená, ještě červenější, oči se jí velice leskly, nadra se jí bouřlivě vzdouvala, snad byla příliš blízko svého spolčnicka. Ten asi předtím viděl hodně směšné věci, protože se mu každou chvilku obličej mimovolně stáhl do úsměvu.

Paní Dufourová ho vzala něžně za ruku a nastoupili do lodí. Jindřich jel vpředu, stále němý vedle mladé dívky; najednou jako by zaslechl zvuk přidušeného polibku.

Konečně se vrátili do Bezonsu.

Vystřízlivělý pan Dufour netrpělivě čekal. Žlutovlasý mladík ještě něco jedl, než se dají na cestu. Vůz byl zapřažený na dvoře a babička již seděla smutně nahoře, snad dostala strach z noční cesty po venkově, okolí Paříže prý není bezpečné.

Podali si ruce a Dufourova rodina odešla. „Na shledanou,“ křičeli vodáci. Odpověděli jim jeden povzdech a jedna slza.

Když Jindřich po dvou měsících šel ulicí Múcedníkú, četl na jedné dveřích: *Dufour, železářství*.
Vstoupil.

Tlustá paní seděla jako koule u pokladny. Poznali se hned a po tisícerych zdvořilostkách se vyptával, co je nového:

„A jak se vede slečně Jindřišce?“

„Děkuji, velmi dobře; vdala se.“

„Ach!...“

Sevěřelo ho dojetí; a dodal:

„A... za koho?“

„Ale za toho chlapce, který nás doprovázel, víte, on převezme obchod.“

„Ach, dobře.“

Odcházel velmi smutný, aniž vlastně věděl proč. Paní Dufourová ho zavolala zpět. Bážílivě se zeptala:

„A co váš přítel?“

„Vede se mu dobře.“

„Vyřídíte mu od nás pozdravy, ano? A až bude mít cestu kolem, ať nás navštíví...“

Silně se začervenala, pak dodala:

„Řekněte mu, že mi udělá radost.“

„Nezapomenu vyřídít. Sbohem!“

„Ne... na shledanou.“

Když příští rok bylo jednou v neděli velmi horko, náhle Jindřich začal myslet na všechny podrobnosti tohoto dobrodružství, na něž nikdy nezapomněl, a vytanuly mu tak jasné a žádoucí, že se vydal sám do jejich *pokoječku* v lese.

Když vstoupil, byl ohromen. Seděla tu v trávě, vypadala smutně, zatímco vedle ní její manžel, ten žlutovlasý muž, jako vždy bez kabátu, svědomitě spal tvrdým spánkem. Jakmile spatřila Jindřicha, zbledla tak, že se bál, aby neomdlela. Pak začali přirozeně hovořit, jako by se mezi nimi vůbec nic nestalo.

Ale když jí říkal, že má to místo velice rád a že si sem chodívá v neděli odpočinout a zavzpomínat, podívala se mu dlouze do očí. Řekla:

„Já na to myslím každý večer.“

„No tak, má milá,“ skočil jí zívaje do řeči její manžel, „myslím, že je čas jít zpátky.“

VÝLET NA VENKOV

Už před pěti měsíci naplánovali, že si o svátku paní Dufourové — jmenovala se Petronila — vyjedou na oběd někam za Paříž. Nemohli se výletu ani dočkat, a tak toho dne vstali hodně brzy.

Pan Dufour si vypůjčil vůz od mlékaře a sám ho řídil. Dvoukolý vozík vypadal velmi slušně: střechu nesly čtyři kovové sloupky, ke kterým se upínaly záclonky. Nechali je zvednuté, aby se mohli dívat po krajině. Pouze zadní záclonka vlála ve větru jako prapor. Žena zářila vedle svého muže v podivných šatech z višňového hedvábí. Na dvou sedátkách za nimi se držela stará babička a dívka. Ještě bylo vidět žlutou hřívu mladíka, pro něhož už nezbylo místo k sezení, a tak se natáhl na podlahu a vykukovala z něj jenom hlava.

Přejeli Champs-Elysées, vyjeli Maillotskou bránou z hradeb a pak už se začali dívat do krajiny.

Dojeli na most v Neuilly a pan Dufour pravil: „Konečně venkov!“ Jeho žena se začala jako na povel rozplývat nad krásami přírody.

Na kruhovém náměstí v Courbevoie se jich zmocnilo nadšení při pohledu na vzdálené obzory. Tam dole, napravo, bylo Argenteuil s vysoko čňající zvonící. Nad ním se zvedaly kopečky v Sannois s orgemontským mlýnem. Vlevo se na jasném ranním nebi rýsoval vodovod v Marly a v dálece byla vidět saint-germaineská terasa. Naproti nim, na konci řetězce pahorků, ukazovala rozrytá půda na novou pevnost v Cormelles. A úplně v dálece, v nádherné dálece, nad poli, lukami a vesnicemi, mohli tušit tmavou zeleň lesů.

Slunce začínalo pálit do tváří, do očí jim neustále padal prach a po obou stranách cesty se odvíjela nekončící holá, špinavá a páchnoucí krajina. Jako by to tady zpusťošila lepra, která ohlo-

dala i obydlí, protože kostry rozpadlých a opuštěných domů nebo malé chatrče nedostavěné proto, že stavitelé nedostali zapláceno, vzpínaly k obloze své čtyři zdi bez střechy. Sem tam vypučely z neplodné země dlouhé tovární komíny, jediná vegetace těch zahánvajících polí, po nichž jarní váněk proháněl pach petroleje a břidlice, smíšený s jiným, ještě méně příjemným zápachem. Konečně přejeli Seinu podruhé a na mostě zažili pocit okouzlení. Řeka zářila světlem. Zvedala se z ní pára, jak ji slunce sálo z vody, a všichni pocítovali sladký klid, blahodárné osvícení z toho, že konečně dýchají čistší vzduch bez černého dýmu továren a morových výparů ze smetišť.

Od kolemjdoucího muže se dověděli, že jsou v Bezonsu.

Vůz se zastavil a pan Dufour začal číst lákavý vývěsní štít hostince. „Poulinova restaurace. Rybí ragú, smažené ryby, salámonky, zahradní zákoutí, houpačky.“

„Tak co, paní Dufourová, líbilo by se vám tu? Chtěla byste tady zůstat?“

Žena četla sama: „Poulinova restaurace. Rybí ragú, smažené ryby, salámonky, zahradní zákoutí, houpačky.“ Potom si dlouze prohlížela budovu.

Byl to bílý venkovský hostinec a stál těsně u cesty. Otevřenými dveřmi bylo vidět na zářivý pozinkovaný nálewní pult a dva dělníky v nedělních šatech před ním.

Nakonec se paní Dufourová rozhodla: „Tak dobře, zůstaneme tady. Je tu pěkný výhled.“ Vůz vjel na rozlehlé prostranství za hostincem osázené velkými stromy. Od Seiny ho oddělovala jen potahová stezka pro vlečení lodí.

Vystoupili. První seskočil manžel a rozevřel náruč, aby chytil manželku. Stupátko držené dvěma kovovými tyčemi bylo dost nízko, a aby na něj paní Dufourová dosáhla, musela ukázat kousek nohy, jejíž původní jemnost se teď ztrácela pod nápořem tuku stékajícího ze stehien.

Pan Dufour, venkovem už trochu rozdováděný, ji hbitě štůpl do lýtka, pak ji uchopil pod pažemi a těžce postavil na zem jako obrovitý balík.

Protřepala rukou své hedvábné šaty, aby z nich vyklepala prach, a pak si začala prohlížet místo, kde se ocitla.

Na tuto asi šestatřicetiletou kvetoucí ženu mohutných forem byl veselý pohled. Těžce oddychovala, jak ji svírala příliš utažená šněrovačka. Tlak tohoto přístroje vytlačoval tekutou masu přebujelého poprsí až k dvojité bradě.

Dívka pak položila ruku na rameno svého otce a lehce sama seskočila. Chlapec se slámovými vlasy sestoupil tak, že se opřel nohou o kolo, a pomohl panu Dufouroví vyložit babičku.

Pak vypřáhli koně a přivázali ho ke stromu. Vůz padl dopředu jako na nos, dvojité oj klesla k zemi. Muži odložili redingoty, umyli si ruce ve kbelíku s vodou a vydali se za dámmi, které už zabraly dvě provazové houpačky.

Slečna Dufourová se pokoušela houpat vestoje sama, ale nedalil se jí počáteční rozlet. Byla to krásná dívka mezi osmnácti a dvaceti lety. Takovou ženu potkáte na ulici a hned se vás zmocní náhlá touha a až do noci ve vás to setkání zanechá nejasný neklid a vzrušení smyslů. Byla vysoká, měla štůhlý pas a široké boky, velmi snědou pleť, veliké oči a úplně černé vlasy. Šaty přesně obkreslovaly plné tvary jejího těla zdůrazňované ještě pohybem boků, jak se snažila rozhoupat. Napjatými pažemi se držela provazů nad hlavou, nadra se jí při každém zhoupnutí zvedala a ani se nezachvěla. Závan větru jí odnesl klobouk, spadl dozadu na zem. Houpačka se pomaloučku dostávala do pohybu a při každém návratu k zemi se ukazovaly dívčiny štůhlé nohy až ke kolénům a její rozevlátá sukně vrhala do tvář obou mužů, kteří ji pozorovali, závan opojnější než vinné výpary.

Paní Dufourová seděla na druhé houpačce a bez ustání naříkavě volala: „Cypriáne, pojd' mě rozhoupat! Pojd' mě rozhoupat, Cypriáne!“ — Konečně se zvedl, vyhrnul si rukávy od kousle, jako by ho čekala nějaká rádná práce, a pak s nesmírným úsilím svou ženu rozhoupal.

Držela se provazů křčovitě jako klíšťe, nohy měla natažené přímo před sebe, aby se nedotkla země, a radovala se z opojení, které v ní vzbuzoval kyvadlový pohyb houpačky. Její tvary se

přítom trásly jako rosol na míse. Ale houpání nabývalo na síle a ona dostala závrat a strach. Kdykoli se vracela z výšky k zemi, pronikavě vykřikovala, až se všichni kluci z okolí sbíhali. A tak mohla rozmazaně vidět před sebou nad živým plotem kolem zahrady řadu uličnických hlav a smíchem sešklebené obličje.

Přišla služka a objednali si oběd.

„Smažené ryby ze Seiny, pečeného králíka, salát a moučník,“ diktovala důležitě paní Dufourová. „A přineste nám dva litry a ještě jednu láhev bordó,“ pravil její manžel. — „A budeme jíst venku,“ dodala dívka.

Babička zahlédla kočku a to ji tak rozněžnilo, že už ji deset minut pronásledovala a marně lákala k sobě tím nejsladším voláním. Zvíře bylo v hloubi duše jistě potěšené tou pozorností, a drželo se proto stále na dosah ruky té dobré ženy, ale chytit se nedalo. Klidně se otáčelo kolem stromů, třelo se o ně se vztyčeným ocasem a předlo blahem.

„Jé, pojďte sem,“ zvolal najednou žlutovlasý mladík, který slídlil po okolí, „tady jsou dvě prima lodě.“ — Šli se podívat. V malém dřevěném přístěnku byly zavěšené dvě překrásné lodě, štíhlé a vypracované jako luxusní nábytek. Odpočívaly tu bok po boku podobné dvěma velkým, štíhlým dvčkám; dlouhé, úzké a třpytivé, vyvolávaly chuť brázdřit vodu za krásných, teplých podvečerů a nebo zářivých letních jiter, plout těsně podél rozkvetlých břehů, kde stromy koupou své větve ve vodě, rákosí se chvěje svým věčným šelestem a ledňácci odtud vzlétají jako modré blesky.

Celá rodina si lodě s úctou prohlížela. „Ach, tomu tedy říkám nádherna,“ opakoval vážně pan Dufour. Podroboval je pečlivě prohlídce. Prý on sám zamlada také vesloval. No a když měl tohle v ruce — a naznačil rukou veslování — všichni mu mohli být ukradeni. Kdysi to při závodech v Joinvillu nandal spouště Angličanů. A zažertoval si nad slovem *dáma*, jímž vodáci označují dvě vidlice podobné klínu, které přidržují veslo. Proto se prý veslaři nikdy nevydávají na vodu bez svých *dám*. Celý se tou řečí rozehrál a umíněně se sázel, že by s takovou lodí, jako

je tahle, udělal šest mil za hodinu a ani by se přitom nezapotil.

Ve dveřích hostince se objevila služka a ohlásila, že jídlo je připraveno. Pospíchali k ní. Ale okamžitě zjistili, že na nejlepším místě, které si v duchu paní Dufourová vybrala, už obědvají dva mladíci. Urcitě to byli majitelé těch veslic, protože na sobě měli vodácký úbor.

Seděli v židlích rozvaleni, skoro leželi. Tvář měli opálenou a hrudník jim zakrývalo pouze tenké bílé bavlněné tričko bez rukávů. Paže měli nahé a mohutné jako kováři. Byli to statní mladenci a svoji zdatnost stavěli na odív. Při každém pohybu předváděli vláčný půvab svých údů, půvab získaný cvičením, tolik odlišný od znetvořenosti, kterou vtiskuje dělníkovi stále stejná dřina.

Usmáli se na sebe při pohledu na matku a vyměnili si významný pohled, když zpozorovali dceru. „Pojď, nabídneme jim své místo, bude to zámečka k seznámení,“ řekl jeden z nich. Druhý se okamžitě zvedl a s napůl červenou, napůl černou čepičkou v ruce galantně nabídl dámám jediné stinné místo v zahradě. Přijaly a rozplývaly se v omluvách. A aby to bylo venkovštější, usadila se rodina na trávě jen tak, bez stolů a židlí.

Oba mladenci si odnesli stolek s talíři o kousek dál a dali se znova do jídla. Jejich nahé paže, které bez ustání ukazovali, dívku trochu vzrušovaly. Dokonce se snažila otáčet hlavu, aby na ně neviděla, zatímco odvážnější paní Dufourová, hnaná ženskou zvedavostí, v níž byla možná i touha, je pozorovala neustále a bezpochyby lítostivě srovnávala se skrytými nedostatky svého manžela.

Rozprostřela se na trávě, nohy si složila pod sebe jako krejčí a bez ustání se ošivala, že prý má někde mravence. Pana Dufoura přivedla přítomnost a přívětivost cizích lidí do mrzutě nálady, hledal vhodnou polohu, ostatně stejně ji nenašel, a mladík se žlutými vlasy se mlčky živil, jako by byl bezedný.

„Máme to ale dneska krásné počasí, že, pane,“ oslovila tlustá dáma jednoho vodáka. Chtěla být milá za to, že jim postoupili místo. — „Ano, milostivá paní,“ odpověděl. „Jezdíte často na venkov?“

„Ach, jen tak jednou dvakrát do roka nadýchat se trochu čerstvého vzduchu. A vy?“

„Já sem jezdím každý večer a přespávám tu.“

„Ó, to musí být velmi příjemné!“

„To jistě, milostivá paní.“

A vyprávěl poeticky o svém každodenním životě; schválně vkládal do svého povídání věci, které zanítí v srdci měšťáků žijících bez trávy a vyhládlých po procházkách v polích tu bláznivou lásku k přírodě, jež je stravuje celý rok za pultem jejich krámků.

Dívku to dojímal, zvedla oči a prohlížela si vodáka. Pan Dufour poprvé promluvil: „Tomu tedy říkám život!“ A dodal: „Ještě kousek králíka, pusinko?“ — „Ne, děkuji ti, můj milý.“

Znovu se obrátila k mladíkům a ukázala na jejich paže: „Vám není nikdy zima?“

Oba se rozesmáli a začali omračovat rodinu vyprávěním o hrozičce únavě, o tom, jak se koupou v potu, o nočních plavbách v mlze. Tloukli se mocně v prsa, aby předvedli, jaký zvuk vydává jejich hrudník. „Ach, ano, vypadáte opravdu zdravě,“ pravil manžel a už nemluvil o časech, kdy to nandal Angličanům.

Dívka teď vodáky kradmo pozorovala. Chlapec se slánovými vlasy se špatně napil, zakuckal se, strašlivě se rozkašlal a poprsal své zaměstnavatele šaty z višňového hedvábí. Rozzlobila se a nechala si přinést vodu, aby skvrny vyčistila.

Začalo být strašlivě horko. Zářící řeka vypadala jako ohniště a z vinných par se jim točila hlava.

Pan Dufour se otrásl mohutným škytáním, rozeplnul si vestu a uvolnil si kalhoty v pase. Jeho žena se málem dusila a postupně si rozeplnala šaty. Učedník potřásl s blaženým výrazem svými lněnými pačesy a naléval si jednu skleničku za druhou. Babička cítila, že je opilá, držela se tedy vzpřímeně a tvářila se velice důstojně. Dívka na sobě nenechávala nic znát. Pouze oči jí zamlženě žhnuly a její velmi tmavá pleť nabrala na tvářích ještě sytější růžovou barvu.

Káva je úplně dorazila. Rozpovídali se o zpívání a každý pak

přednesl svou písničku, za kterou ho ostatní odměnili bouřlivým potleskem. Pak se těžce zvedli a zatímco ženy jako omámené oddychovaly, úplně opilí muži se dali do cvičení. Těžší, nemotorní, s šarlatově rudými obličejí se nešikovně věšeli na kruhy, ale nedokázali se přitáhnout. Jejich košile neustále hrozily, že vyklouznou z kalhot a začnou plápolat ve větru jako praporečky.

Vodáci zatím spustili své veslice na vodu a přišli zdvořile nabídnout dáám projíždku po řece.

„Dufoure, dovolíš nám to? Prosím tě!“ zvolala jeho žena. Prohlížel si ji s opileckým výrazem, nerozuměl jí. Jeden vodák zatím přistoupil blíž a v ruce držel dva rybářské pruty. Posmutnělé oči dobráka Dufoura se rozzářily při představě, že si chytí sám rybu, to je sen každého kramáře. Všechno dovolil a usadil se do stínu pod most — nohy mu visely nad vodou. Mladík se žlutými vlasy vedle něj usnul.

Jeden z vodáků se obětoval: ujal se matky.

„Tak tedy v lesíku na Anglickém ostrově,“ volal a vzdaloval se.

Druhá loď vyplula pomaleji. Veslař si tolik prohlížel svoji společnici, že nedokázal na nic jiného myslet, a vzrušení ho úplně připravilo o sílu.

Dívka seděla na lavičce pro kormidelníka a nechala se unášet sladkým pocitem, že se plaví po vodě. Cítila, jak ji opouštějí myšlenky, celým tělem se rozlévá klid, jako by vystupovala sama ze sebe, zaplavovalo ji opojení. Zrudla, krátce oddychovala. Díky závrati, způsobené vínem a ještě umocněné úmorným vedrem kolem, se jí zdálo, že se všechny stromy na břehu, který míjeli, před nimi sklánějí. Tělem vzrušeným palčivostí toho dne probíhala nejasná potřeba rozkoše, krev v ní vřela. Také ji přiváděla do rozpaků samota na vodě ve dvou, uprostřed krajiny, kterou žár z oblohy úplně vytlidnil; samota s mužem, jemuž se líbila, jehož pohled jí líbal pleť a vyzářovala z něj touha stejně spalující jako slunce.

Nedokázali pronést jediné slovo a to ještě násobilo jejich oba-

polně vzrušení. Rozhlíželi se po okolí. Vzchopil se k otázce, jak se jmenuje. „Jindřiška,“ odpověděla. „To je ale náhoda, já jsem Jindřích,“ poznamenal.

Zvuk jejích hlasů je uklidnil. Začali se zajímat o dění na břehu. Druhá loď se zastavila a zdálo se, že na ně čeká. Muž u vesel křikl: „Dohoníme vás v lese. My pojedeme až k *Robinsonovi*, protože milostivá paní má žízeň.“ — Pak se položil do vesel a vzdaloval se tak rychle, že za chvíli už ho nebylo vidět.

Neustálý hukot, ozývající se tlumeně už nějakou dobu, na jedinou zesílil a rychle se přiblížoval. I řeka se chvěla, jako by ten temný hluk vycházel z jejích hlubin.

„Co je to?“ zeptala se. Byl to jez, který u špičky ostrova přetínal řeku. Dal se do zdlouhavého vysvětlování, když je náhle do uší udeřil ptačí zpěv. Přehlušil rámus, který dělala padající voda, i když se zdálo, že přichází z veliké dálky.

„Poslouchejte, to jsou slavíci. Ve dne zpívají, jen když samičky sedí na vejčích.“

Slavík! Ještě nikdy ho neslyšela zpívat a pomýšlení na to, že teď naslouchá jeho zpěvu, probudilo v jejím srdci představu poetických něžností. Slavík! Neviditelný svědek milostných dostaveníček, to jeho volala Julie z balkónu! Ta nebeská hudba dokonale souznějící s mužskými polibky! Ten věčný inspirátor všech nových romancí, které odhalují pohádkový ideál ubohých srdčec roztožených dívek!

Uslyší tedy slavíka!

„Když budeme potíchu, můžeme zajít do lesíka a sednout si úplně blízko něho,“ řekl její společník.

Lodka jako by po vodě klouzala. Už se objevily stromy na ostrově, jehož břeh byl tak nízký, že jejích očí mohly proniknout přímo do spleti houští. Zastavili. Přivázali loďku, Jindřiška se zavěsila do Jindřicha a oba pronikali kupředu větrovím.

„Schněte se,“ řekl. Shýbla se a vnikla do neprostupného houští lián, listů a rákosí, do skrytého zákoutí, které se nedalo najít, když o něm člověk nevěděl. Mladík ho žertem nazýval „svým tajným pokojíčkem“.

Přímo nad jejich hlavami, na jednom ze stromů, které je obklopovaly, zpíval pták, co mu hrdlo stačilo. Trylkoval a vydával mohutně víbrující zvuky, které naplňovaly vzduch, a vypadalo to, že se ztrácí až za obzorem, plynou podél celé řeky, vznášejí se nad poli a lukami, v tom horkém tichu padajícím na krajinu jako tíha.

Nemluvili ze strachu, aby ho nevyplašili. Seděli vedle sebe a Jindřichova paže se pomaloučku ovínila kolem Jindřichova pasu a jemně jej stiskla. Bez zlosti zachytila odvážnou ruku a vzdalovala ji od svého těla takovým způsobem, že ji vlastně přiblížovala. Nepocítovala ostatně žádné rozpaky z toho laskání, jako by to bylo něco naprosto přirozeného a stejně přirozené bylo její odmítnutí.

Poslouchala slavíka, byla úplně opojená. Nesmírně zatoužila po štěstí, zaplavila ji náhlá něha, objevovala nadlidskou pocit a pocítila takovou ochablost nervů a srdce, že se rozplakala, ani nevěděla proč. Mladík jí teď k sobě tiskl. Už ho neodstrkovala, ani na to nepomyslela.

Slavík se náhle odmlčel. Vzdálený hlas volal: „Jindřiško!“ „Neodpovídejte,“ řekl potíchočku, „slavík by uletěl.“

Ani ji nenapadlo odpovídat.

Zůstali tak nějakou chvíli. Paní Dufourová se asi někde usadila, protože občas se nejasně ozývaly slabé výkřiky tělnaté dámy, kterou patrně škádlil druhý vodák.

Dívka stále plakala opojená jakýmsi sladkým pocitem, plet měla rozpálenou a všude jí to zvláště šimralo. Jindřichova hlava se opírala o její rameno. Najednou ji prudce políbil na ústa. Začala se zuřivě bránit a ve snaze vyhnout se jeho rtům padla na záda. Vrhla se na ni a přikryl ji celým tělem. Dlouho hledal její ústa, stále mu uhýbala, pak je konečně dostihl a přísál se na ně svými rty. Poblázněná šlenou touhou vrátila mu polibek, přitiskla ho k sobě a veškerý její odpor se rozplynul, jako by ho rozdrtila příliš velká tíha.

Kolem bylo ticho. Slavík začal znovu zpívat. Nejdřív zapěl pronikavě tři tóny, které zněly jako výzva k námluvám, a potom

se chvílku odmlčel a začal slabším hlasem velmi pomalé modlance.

Vklouzl sem jemňoučký vánek, rožsuměl listy šepotem a ze spleti větvičky se ozvaly dva žhavé vzdechy, které se snoubily se slavičím zpěvem a lehounkým dechem lesa.

Práka zaplavilo opojení a jeho zpěv postupně nabíral na rychlosti jako šířící se požár nebo vzrůstající vášně. Jako by dopro- vázel tu spršku polibků pod stromem. Pak se vytržení v jeho hrdle rozpoutalo s nesmírnou silou. Dlouze umdlával v mohutné melodické křeči v rychlém sledu tónů.

Občas si i trochu odpočinul a držel jen dva nebo tři lehké tóny, které najednou zakončil neuvěřitelně vysokou notou. Nebo se zase dával do bláznivě rychlého zpěvu, chrtil celé škály, chvění, přerývané zvuky, něco jako šílený zpěv lásky, po němž následoval vítězný pokřik.

Odmlčel se však a poslouchal sténání, které se k němu neslo zdola, sténání tak hluboké, jako by duše opouštěla tělo. Ten zvuk trval ještě nějakou chvíli a pak skončil vzlyknutím.

Své zelené lůžko opouštěli oba velmi bledí. Modré nebe jim připadalo potměnělé, prudké slunce se jejich očím zdálo pohaslé. Všimli si sanioty i ticha. Kráčeli vedle sebe rychle, nemluvili na sebe, nedotýkali se jeden druhého, jako by se z nich stali nesmiřitelní nepřátelé, jako by se mezi jejich těly zrodila nechuť a mezi jejich dušemi nenávisť.

Občas Jindřiška zavolala: „Maminko!“

Pod jednou houštinou nastal shon. Jindřichovi se zdálo, že zahlédl bílou spodničku chvatně přetahovanou přes tlusté lýtko. Objevila se rozložitá dáma, trochu zmatená a ještě červenější, oči jí svítily a ňadra se bouřlivě dmula, patrně byla příliš blízko svého souseda. Ten musel vidět asi pěkně legrační věci, protože se mu proti jeho vůli tvář co chvilky stáhla do úsměvu.

Paní Dufourová se do něj něžně zavěsila. Vraceli se k lodím. Jindřich krácel stále mlčky vpředu vedle dívky a náhle se mu zazdálo, že zaslechl zvuk přidušeného polibku. Konečně se vrátí- tilo do Bezonsu.

Pan Dufour mezitím vystřízlivěl a netrpělivě na ně čekal. Mladík se žlutými vlasy ještě něco rychle pojídal, než opustí hostinec. Vůz stál zapřažený na dvoře, babička už byla uvnitř a vypadala neklidně. Snad měla strach, že je noc zastihne na ven- kově; pařížská předměstí nebyla nijak bezpečná.

Podali si ruce a Dufouroví se vydali na cestu. — „Na shleda- nou,“ křičeli vodáci. Odpověděl jim jeden povzdech a jedna slza.

O dva měsíce později krácel Jindřich ulicí Mučedníků a četl nad jedněmi dveřmi nápis: „Dufour — železářství.“ Vstoupil.

Za pokladnou se do kulata rozkládala tlustá dáma. Okamžitě se poznali a po spoustě zdvořilostí se zeptal, co je nového. — „Jak se má slečna Jindřiška?“

„Děkuji, velmi dobře. Vdala se.“

„Tak...?“

Sevřelo ho dojetí. Zeptal se ještě:

„A... koho si vzala?“

„Ale, toho mladíka, který byl tehdy s námi, pamatujete se přece. Převzme po nás obchod.“

„Ach tak, to je výborné.“

Odcházel smutně, ani vlastně nevěděl proč. Paní Dufourová ho zavolala zpátky.

„A co váš přítel?“ zeptala se bázlivě.

„Má se dobře.“

„Pozdravujte ho od nás. Řekněte mu, ať se tu zastaví, až bude mít cestu kolem...“

Zrudla a dodala: „Řekněte mu, že mi udělá velkou radost.“

„Urcitě mu to vyřídím. Sbohem.“

„Ne... na shledanou.“

Rok nato, v jednu horkou neděli, si Jindřich náhle vybavil všechny podrobnosti toho dobrodružství, na něž ostatně nikdy nezapomněl. Vzpomínky byly tak živé a tak žádoucí, že se úplně sám vydal do jejich pokojíčku v lese.

Když pronikl dovnitř, užasl. Byla tam. Seděla na trávě, vypadala smutně a po jejím boku jen v košili jako vždycky spal svědomitě jako hovádko její manžel, ten žlutovlasý mladík.

Když uviděla Jindřicha, silně zbledla, pomyslel si, že snad omdlí. Pak se spolu začali bavit tak přirozeně, jako by se mezi nimi nebylo nic přihodilo.

Ale když vyprávěl, jak miluje tohle místo, jak často sem v neděli jezdí odpočívat a jak tu vzpomíná, dlouze se mu zadívala do očí.

„Já na to myslím každý večer,“ řekla.

„Tak, zlato,“ řekl její manžel a pořádně při tom zívl, „myslím, že už je čas vrátit se domů.“

L'ivrogne⁹

I

Le vent du nord soufflait en tempête, emportant par le ciel d'énormes nuages d'hiver, lourds et noirs, qui jetaient en passant sur la terre des averses furieuses.

La mer démontée mugissait et secouait la côte, précipitant sur le rivage des vagues énormes, lentes et baveuses, qui s'éroulaient avec des détonations d'artillerie. Elles s'en venaient tout doucement, l'une après l'autre, hautes comme des montagnes, éparpillant dans l'air, sous les rafales, l'écume blanche de leurs têtes ainsi qu'une sueur de monstres.

L'ouragan s'engouffrait dans le petit vallon d'Yport, sifflait et gémissait, arrachant les ardoises des toits, brisant les auvents, abattant les cheminées, lançant dans les rues de telles poussées de vent qu'on ne pouvait marcher qu'en se tenant aux murs, et que les enfants eussent été enlevés comme des feuilles et jetés dans les champs par-dessus les maisons.

On avait hâlé les barques de pêche jusqu'au pays, par crainte de la mer qui allait balayer la plage à marée pleine, et quelques matelots, cachés derrière le ventre rond des

⁹ Texte publié dans *Le Gaulois* du 20 avril 1884, puis publié dans le recueil *Contes du jour et de la nuit*.

embarcations couchées sur le flanc, regardaient cette colère du ciel et de l'eau.

Puis ils s'en allaient peu à peu, car la nuit tombait sur la tempête, enveloppant d'ombre l'Océan affolé, et tout le fracas des éléments en furie.

Deux hommes restaient encore, les mains dans les poches, le dos rond sous les bourrasques, le bonnet de laine enfoncé jusqu'aux yeux, deux grands pêcheurs normands, au collier de barbe rude, à la peau brûlée par les rafales salées du large, aux yeux bleus piqués d'un grain noir au milieu, ces yeux perçants des marins qui voient au bout de l'horizon, comme un oiseau de proie.

Un d'eux disait :

– Allons, viens-t'en, Jérémie. J'allons passer l'temps aux dominos. C'est mé qui paye.

L'autre hésitait encore, tenté par le jeu et l'eau-de-vie, sachant bien qu'il allait encore s'ivroger s'il entrait chez Paumelle, retenu aussi par l'idée de sa femme restée toute seule dans sa mesure.

Il demanda :

– On dirait qu' t'as fait une gageure de m'soûler tous les soirs. Dis-mé, qué qu' ça te rapporte, pisque tu payes toujours ?

Et il riait tout de même à l'idée de toute cette eau-de-vie bue aux frais d'un autre ; il riait d'un rire content de Normand en bénéfice.

Mathurin, son camarade, le tirait toujours par le bras.

– Allons, viens-t'en, Jérémie. C'est pas un soir à rentrer, sans rien d'chaud dans le ventre. Quéqu' tu crains ? Ta femme va-t-il pas bassiner ton lit ?

Jérémie répondait :

– L'aut' soir que je n'ai point pu r'trouver la porte... Qu'on m'a quasiment r'péché dans le ruisseau de d'avant chez nous !

Et il riait encore à ce souvenir de pochard, et il allait tout doucement vers le café de Paumelle, dont la vitre illuminée brillait ; il allait, tiré par Mathurin et poussé par le vent, incapable de résister à ces deux forces.

La salle basse était pleine de matelots, de fumée et de cris. Tous ces hommes, vêtus de laine, les coudes sur les tables, vociféraient pour se faire entendre. Plus il entraient de buveurs, plus il fallait hurler dans le vacarme des voix et des dominos tapés sur le marbre, histoire de faire plus de bruit encore.

Jérémie et Mathurin allèrent s'asseoir dans un coin et commencèrent une partie, et les petits verres disparaissaient, l'un après l'autre, dans la profondeur de leurs gorges.

Puis ils jouèrent d'autres parties, burent d'autres petits verres. Mathurin versait toujours, en clignant de l'œil au patron, un gros homme aussi rouge que du feu et qui rigolait, comme s'il eût su quelque longue farce ; et Jérémie engloutissait l'alcool, balançait sa tête, poussait des rires pareils à des rugissements en regardant son compère d'un air hébété et content.

Tous les clients s'en allaient. Et, chaque fois que l'un d'eux ouvrait la porte du dehors pour partir, un coup de vent entraient dans le café, remuait en tempête la lourde fumée des pipes, balançait les lampes au bout de leurs chaînettes et faisait

vaciller leurs flammes ; et on entendait tout à coup le choc profond d'une vague s'écroulant et le mugissement de la bourrasque.

Jérémie, le col desserré, prenait des poses de soûlard, une jambe étendue, un bras tombant ; et de l'autre main il tenait ses dominos.

Ils restaient seuls maintenant avec le patron, qui s'était approché, plein d'intérêt.

Il demanda :

– Eh ben, Jérémie, ç'a va-t-il, à l'intérieur ? Es-tu rafraîchi à force de t'arroser ?

Et Jérémie bredouilla :

– Pus qu'il en coule, pus qu'il fait sec, là-dedans.

Le cafetier regardait Mathurin d'un air finaud. Il dit :

– Et ton fré, Mathurin, ous qu'il est à c't heure ?

Le marin eut un rire muet :

– Il est au chaud, t'inquiète pas.

Et tous deux regardèrent Jérémie, qui posait triomphalement le double six en annonçant :

– V'là le syndic.

Quand ils eurent achevé la partie, le patron déclara :

– Vous savez, mes gars, mé, j’ va m’ mettre au portefeuille. J’ vous laisse une lampe et pi l’ litre. Y en a pour vingt sous à bord. Tu fermeras la porte au dehors, Mathurin, et tu glisseras la clef d’ sous l’ auvent comme t’ as fait l’ aut’ nuit.

Mathurin répliqua :

– T’ inquiète pas. C’ est compris.

Paumelle serra la main de ses deux clients tardifs, et monta lourdement son escalier en bois. Pendant quelques minutes, son pesant pas résonna dans la petite maison ; puis un lourd craquement révéla qu’ il venait de se mettre au lit.

Les deux hommes continuèrent à jouer ; de temps en temps, une rage plus forte de l’ ouragan secouait la porte, faisait trembler les murs, et les deux buveurs levaient la tête comme si quelqu’ un allait entrer. Puis Mathurin prenait le litre et remplissait le verre de Jérémie. Mais soudain, l’ horloge suspendue sur le comptoir sonna minuit. Son timbre enroué ressemblait à un choc de casseroles, et les coups vibraient longtemps, avec une sonorité de ferraille.

Mathurin aussitôt se leva, comme un matelot dont le quart est fini :

– Allons, Jérémie, faut décaniller.

L’ autre se mit en mouvement avec plus de peine, prit son aplomb en s’ appuyant à la table ; puis il gagna la porte et l’ ouvrit pendant que son compagnon éteignait la lampe.

Lorsqu’ ils furent dans la rue, Mathurin ferma la boutique ; puis il dit :

– Allons, bonsoir, à demain.

Et il disparut dans les ténèbres.

II

Jérémie fit trois pas, puis oscilla, étendit les mains, rencontra un mur qui le soutint debout et se remit en marche en trébuchant. Par moments une bourrasque, s'engouffrant dans la rue étroite, le lançait en avant, le faisait courir quelques pas ; puis quand la violence de la trombe cessait, il s'arrêtait net, ayant perdu son pousseur, et il se remettait à vaciller sur ses jambes capricieuses d'ivrogne.

Il allait, d'instinct, vers sa demeure, comme les oiseaux vont au nid. Enfin, il reconnut sa porte et il se mit à la tâter pour découvrir la serrure et placer la clef dedans. Il ne trouvait pas le trou et jurait à mi-voix. Alors il tapa dessus à coups de poing, appelant sa femme pour qu'elle vînt l'aider :

– Mélina ! Eh ! Mélina !

Comme il s'appuyait contre le battant pour ne point tomber, il céda, s'ouvrit, et Jérémie, perdant son appui, entra chez lui en s'écroulant, alla rouler sur le nez au milieu de son logis, et il sentit que quelque chose de lourd lui passait sur le corps, puis s'enfuyait dans la nuit.

Il ne bougeait plus, ahuri de peur, éperdu, dans une épouvante du diable, des revenants de toutes les choses mystérieuses des ténèbres, et il attendit longtemps sans oser faire un mouvement. Mais, comme il vit que rien ne remuait plus, un peu de raison lui revint, de la raison trouble de pochard.

Et il s'assit, tout doucement. Il attendit encore longtemps, et, s'enhardissant enfin, il prononça :

– Mélina !

Sa femme ne répondit pas.

Alors, tout d'un coup, un doute traversa sa cervelle obscurcie, un doute indécis, un soupçon vague. Il ne bougeait point ; il restait là, assis par terre, dans le noir, cherchant ses idées, s'accrochant à des réflexions incomplètes et trébuchantes comme ses pieds.

Il demanda de nouveau :

– Dis-mé qui que c'était, Mélina ? Dis-mé qui que c'était. Je te ferai rien.

Il attendit. Aucune voix ne s'éleva dans l'ombre. Il raisonnait tout haut, maintenant.

– Je sieus-ti bu, tout de même ! Je sieus-ti bu ! C'est li qui m'a boissonné comma, çu manant ; c'est li, pour que je rentre point. J'sieus-ti bu !

Et il reprenait :

– Dis-mé qui que c'était, Mélina, ou j'vas faire quéque malheur.

Après avoir attendu de nouveau, il continuait, avec une logique lente et obstinée d'homme saoul :

– C'est li qui m'a r'tenu chez ce fainéant de Paumelle ; et l's autres soirs itou, pour que je rentre point. C'est quéque complice. Ah ! charogne !

Lentement il se mit sur les genoux. Une colère sourde le gagnait, se mêlant à la fermentation des boissons.

Il répéta :

– Dis-mé qui qu' c'était, Mélina, ou j' vas cogner, j'te préviens !

Il était debout maintenant, frémissant d'une colère foudroyante, comme si l'alcool qu'il avait au corps se fût enflammé dans ses veines. Il fit un pas, heurta une chaise, la saisit, marcha encore, rencontra le lit, le palpa et sentit dedans le corps chaud de sa femme.

Alors, affolé de rage, il grogna :

– Ah ! t'étais là, saleté, et tu n' répondais point.

Et, levant la chaise qu'il tenait dans sa poigne robuste de matelot, il l'abattit devant lui avec une furie exaspérée. Un cri jaillit de la couche ; un cri éperdu, déchirant. Alors il se mit à frapper comme un batteur dans une grange. Et rien, bientôt, ne remua plus. La chaise s'envolait en morceaux ; mais un pied lui restait à la main, et il tapait toujours, en haletant.

Puis soudain il s'arrêta pour demander :

– Diras-tu qui qu' c'était, à c't' heure ?

Mélina ne répondit pas.

Alors, rompu de fatigue, abruti par sa violence, il se rassit par terre, s'allongea et s'endormit.

Quand le jour parut, un voisin, voyant sa porte ouverte, entra. Il aperçut Jérémie qui ronflait sur le sol, où gisaient les débris d'une chaise, et, dans le lit, une bouillie de chair et de sang.

OPILEC.

Guy de Maupassant : Sám a sám.

I.

Severní lehký větrík rozvál se ve víchr, zaháněje k jihu spousty těžkých olověných zimních mračen, z nichž přšlo k zemi hustým lijavcem.

Rozbouřené moře ztemna hučelo, valilo se k pobřeží, drtíc o hráze ohromné zpěněné vlny, jež s ohlušujícím třeskem zpět řitily se do kypícího víru: přicházely od samého obzoru, vzedmuté v hadovité hřbety, roztrpené do sta netvorných hlav s načeranou bílou trásní jako potem na skráních obludy.

S děsivou prudkostí hnal se víchr údolem yportským, svištěl a skučel, lomcoval dřevěnými vikýři, rval břidlicové lomenice, srážel komíny a tak nezdolnou silou zalehal ulicemi, že s těží a jen při zdech bylo lze udržet se v kroku a že děti jak listí bývaly by schvá-ceny a přes domy rozmeteny v polích.

Rybáři vytáhli své čluny na břeh, aby roz-sápaný proud nevydral jich s řetězů, nesmetl s povrchu a nezdrtil o nejbližší útes.

Několik námořníků, skrytých před rozpoutanou bouří v dutině lodice převrácené na bok, drahnou chvíli pohlíželo na boj nebes a vodstva. Posléz pomalu se rozcházeli. Noc kvapila temněji a temněji, neproniknutelným stínem přikrývala rozkacený oceán, odkudž tím běsnějším rykem zazníval vztek žvlů.

Zůstali pouze dva muži, s rukama v kapsách, se zády sehnutými po větru a s vlněnou čapkou hluboko vtačenou do čela, oba normandští rybáři s rudými vousy, s osmahlou, mořským povětřím okoralou tváří, s modrými očima, jichž černá zřenice jako pohled dravého ptáka bystře proniká až k samému obzoru.

Jeden z nich se ozval:

»He, Jérémie, pojd', líp ujde nám čas při domínu. Víš, zaplatím všecko!«

Druhý váhal. Hra a sklenka chartresky ho lákaly, dobře však věděl, že zpije se, půjde-li k Paumellovi. A žena samotna byla doma v chatrči.

Odpověděl:

»Skoro jako bys se byl vsadil, že každý večer mě opiješ. Řekni mi, co tě bere, že napořád platíš?«

A zasmál se s laskominou při pomýšlení na všecku vypitou lihovinu na cizí útraty: zhlučna a spokojeně, jak smávají se milí Normandci.

Soudruh jeho Mathurin táhl jej pod paží za sebou.

»Nu, pojd', Jérémie. Od které pak doby chodíš domů, abys neměl nic teplého v žaludku? Čeho se bojíš! Však víš, žena ti nehlesne!«

Jérémie odvětil:

»Onehdy ani jsem nemohl nalézt dvěře... Posavad nevím, kdo vytáhl mě tenkrát před domkem z potoka!«

A opět zasmál se při pijácké vzpomínce té z plna hrdla a loudal se k Paumellově kávrně, jejíž osvětlená okna žlutavě zářila do plískavé, bouřlivé noci: kráčel tažen Mathurinem a puzen větrem, neschopen, aby odolal oběma těmto silám.

Nízká světnice byla plna námořníků, kouře a lomozu: všichni tito lidé, oděni vlněnými blusami s lokty podepřenými o stůl, povykovali jeden přes druhého a čím více přibývalo hostů, tím hlučněji každý křičel, aby přehlušil vřavu hlasů, hřmot posouvavých židlí, klapání domin a cinkot sklenic.

Jérémie a Mathurin usedli do kteréhoš kouta, počali hrát a sklínka za sklínkou mizela jim na jazyku a v hrdle.

Čím déle hráli, pili tím více. Mathurin přivahoval si, mrkaje po očku na hostsinského, tlustého zardělého muže, jako by dát mu chtěl na srozuměnou řízný jakýs šprým. A Jérémie hltal doušek za douškem, kýval hlavou, smál se pravým řevem, tupě a s uspokojením pohlížeje na svého soudruha.

Všickni hosté jeden po druhém se rozešli. A pokaždé, kdykoli ten či onen otevřel venkovské dvře, zavanul do vnitř jizby studený proud vzduchu, provalil těžký kouř dýmek, zakýval lampami svíslými od stropu na řetězcích a rozplápolal plameny. A pokaždé ozval se z venčí dunivý třesk vln a sténavý jek víchru.

Jérémie, límec rozepjatý, košili na hrudi rozhalenu, těžko se klátil na slaměné židli, široce rozkročěn, levici bezvládně skleslou po straně, pravici na dominových kostkách.

Zbyli konečně samotní s hostinským, který účastně přisedl si ke stolu.

Tázal se:

»Hohó, Jérémie, chutná ti? Dobře splachuje a jde ti k duhu, že?«

Jérémie zablabolil:

»A co je to? Sotva jsem zahnal záhu!«
Hostinský pohlédl potutelně na Mathurina

a pravil:

»A tvůj bratr, Mathurine, kde pak je?«

Námořník šibalsky se pousmál:

»Je v teple, jen se nestarej!«

A oba pohlédli na Jérémie, který položil na konec řady dvojitou šestku a vítězoslavně volal:

»Tahej, Mathurine, neměhlo, tahej!«

Když partie byla dohrána, zvednuv se od stolu, hostinský prohodil:

»Víte, hoši, u vás civět nebudu. Nechám

vám zde jednu lampu a přinesu ještě litr. Ty zvenčí zamkneš, Mathurine, a podstrčíš klíč pod dvře, jak onehdy v noci.«

Mathurin opáčil:

»Dobře, jen se nestarej!«

Paumelle stiskl ruku oběma pozdním svým hostům a zvolna dobelhal se dřevěnými schody nahoru.

Několik minut rozléhal se malým domkem těžký jeho krok, potom utichl a tlumený praskot oznámil, že se byl položil na lůžko.

Mathurin s Jérémiem hráli dále.

Čas od času prudčí náraz oťrásl dveřmi a oba pijáci obrátili hlavy, jako by čekali, že někdo vejde.

Po chvíli vzal Mathurin litr a naplnil Jérémiovu sklenici.

V okamžiku tom hodiny, pověšené nad nálevným stolem, odbily půlnoc: hrčivý jejich zvuk podobal se znění kastrolu a úder jejich dlouho chraplavým ohlasem ztrácel se v jizbě.

Mathurin vzhopil se jako námořník na stráž při vystřídání hlídky.

»Vstaň, Jérémie, půjdeme!«

Jérémie s těží se zvedl a narovnal, opřev se o stůl, došátral se ke dveřím a otevřel je, zatím co soudruh jeho shasl lampu.

Když byli vyšli na ulici, Mathurin zamkl dvře, podstrčil klíč šterbinou a pravil:

»Dobrou noc, zítra se uvidíme!«

A zmizel ve tmě.

II.

Jérémie ušel několik kroků, pak zavravoral, roztáhl ruce a nahnátnuv zeď, udržel se na nohou a klopýtavě bral se dále.

Chvílemi zadul do úzké ulice silný průvan větru, postrčil jím do předu a kus rychleji ho popohnal. A pokaždé, jakmile zalehl prudký vítr, stanul, sbíraje pamět k schůzi a kolísavě potácel se dál na vratkých, nohou opilce.

Vlekl se z pudu ku svému obydlí jako svišť zalézá ku svému brlohu. Konečně poznal své dvéře a jal se hmatat po zámku, aby odemkl klíčem. Nemohl nalézt otvor a polohlasně zaklel.

Poslěz zabušil pěstí a zvolal na svou ženu, aby přišla mu otevřít:

»Mélino, he, Mélino!«

Položil se na dvéře, aby nepadl, leč v té chvíli povolily, otevřely se a Jérémie, pozbyv opory, svalil se do síňky a v téměř okamžiku pocítil, kterak těžkého cos bylo přesunulo se mu přes tělo a ztratilo v temnotě.

Ani sebou nepohnul, napaden strachem, jeven zděšením, náhlou představou o strašidlech a nočních přízracích a sotva odvážil se vydechnout.

Vída však, že nikde nic dál se nehýbe, poněkud se vzpamatoval, zvolna se posadil a čekal ještě dlouho, než si dodal srdce a znova zavolal:

»Mélino!«

Žena jeho neodpovídala.

Tu pojednou kmitla se pochybnost zatemnělou jeho hlavou: neurčitá důminka, nejasné podezření.

Posud se nehýbal. Zůstal sedět na zemi ve tmě, sbíraje myšlenky, snaže se pochytit smyslem jakés tušení, matné, kolísavé jako jeho nohy.

A poslěz ozval se znova:

»Řekni mi, co to bylo, Mélino? Řekni mi, co to bylo! Neudělám ti nic!«

Čekal, ale vnitř nikdo se neozýval a nikdo neodpovídal.

Uvažoval a rozumoval nahlas.

»Takhle to vypadá! V noci se potloukám a prolévám chřtán! Takhle to vypadá!... To on, holomek, mě opjí... to on, abych se nedostal domů... Takhle to vypadá!...«

Odmícel se a pokračoval:

»Řekni mi, co to bylo, Mélino, nebo něco vyvedu, uvidíš!«

Čekal znova.

A opět nikde ani hlesu.

Hovořil dále, pomalu a blabolivě, jak mluvívají opilci:

»To on mě zdržel u toho halamy břicháče Paumella a jako každý večer... abych se nedostal domů. Takhle to vypadá!... Něco provádí odranec, lotr!«

Zvolna rovnal se na kolena a zmocnila se ho zběsilá zlost, že zaskřípal zuby.

Opakoval:

»Řekni mi, co to bylo, Mélino, nebo tě sbiju, podíváš se!«

Postavil se na nohy, supě dravou zuřivostí, jako by alkohol, který měl v sobě, byl v jeho žilách vzňal se plamenem.

Zavravoral ku předu, vrazil do židle, uchopil ji, potácel se dále, zavádil o postel, ohmatal ji a ucítil pod peřinou teplé tělo své ženy.

Soptě vztekem, jen sípal:

»Ah! Jsi zde, sloto, a neodpovídáš?«

A zvednuv židli, již posavad držel ve hřmotné námořnické své hrsti, udeřil jí vší silou po hlavách postele.

Pronikavý výkřik rozlehl se jízbou, výkřik strašlivý a srdcervoucí.

Zuřivec bil, mlátil sběsile dále.

A brzy nic se ani nehýbalo, židle roztržila se na kusy a pouze jedna noha zůstala mu v ruce, ale tloukl stále, tím zuřivěji, všecek udušen.

Pak pojednou ustal a tázal se:

»Řekneš teď, co to bylo?«

Mélina neodpovídala.

Upachtěn a strmácen sedl si opět na podlahu, protáhl se a usnul.

Když rozednilo se, kterýs souseď, vida otevřené dvěře, vešel: spatřil Jérémia, který dosavad chrápal na zemi uprostřed třísek z rozbité židle a na posteli zohavené tělo ženy v kaluži ssedlé krve.

OŽRALA

Foukala prudká vichřice od severu, po nebi letěly obrovité zimní mraky, těžké a černé, a pokaždé, když se přehnalý těsně nad zemí, vychrstly na ni zuřivý lijavec.

Rozbouřené moře pomalu valilo obrovské zpěněné vlny a s řevem je vrhalo na břeh, až se pod nimi otrásalo celé pobřeží. Trástily se s dělovým rachotem a zpět už odtékaly klidně, jedna za druhou, vysoké jako hory; závaný větru rozstříkovaly do vzduchu bílou pěnu, která jim seděla na hřbetech jako nějakým zpěněným schváceným obludám.

Vichřice se hnala i úzkým yportským údolčkem, svištěla a skučela, odnášela tašky ze střech, vyrážela vikýče, strhávala komíny a proháněla se ulicemi v tak prudkých porывech, že dospěli mohli jít, jen když se přidržovali zdí, a děti by to snad sfouklo jako listí a odneslo přes domy někam do poli.

Rybáři vytáhli bárky až nahoru na suchou zem, protože měli obavy, že z pláže by je při přílivu mohly vlny smést; několik jich ještě sedělo za bachratým břichem bábek, položených na bok, a dívali se na to rozběsněné nebe i moře.

Nakonec i oni jeden po druhém odcházeli domů, neboť se nad rozbouřeným mořem snášela noc a zahalovala tmou rozkacený oceán i celou tu pekelnou vřavu rozpoutaných živlů.

Zůstali už jen dva muži, nahrbení pod nárazy větru, s rukama schovanými v kapsách a s vlněnými čepicemi naraženými až k očím, dva velcí normandští rybáři s rozježenými štětinami kolem tváří, kůži osmahlou od slaných větrů na šířím moři, s modrýma očima, poznamenanýma uprostřed jen malou černou tečkou, oněma pronikavýma očima námořníků, kteří vidí jako draví ptáci až na kraj obzoru.

Jeden z nich zrovna říkal:

„Tak pojd' už taky, Jeremiáš. Zahrajem si domino, aby nám to líp uteklo. Já tě zvu!“

Druhý stále ještě váhal; vyhlídka na kořalku a na hru ho

lákala, ale přitom věděl, že by se zase do némoty zpíl, jakmile by zapadl do hospody k Paumellovi, a také ho trochu zdržovalo pomýšlení na ženu, která je doma v chalupě sama.

Rekl:

„Tak se mi zdá, jako by ses byl s někým vsadil, že mě budeš každě večír vožítat. No řekni, co z toho můžeš mít, dyž platíš dycky jenom ty?“

Ale přitom se už smál při pomýšlení na všechnu tu kořalku, kterou na jeho útraty vypil; smál se spokojeně jako pravý mazaný Normandan, když na něčem vydělává.

Maturin, jeho druh, ho pořád vlekl za ruku.

„Tak pojd', Jeremiáš! Dneska není večír na to, aby člověk přišel domů bez něčeho pořádného v žaludku. Co se bojíš? Aspoň ti žena zahřeje postel.“

Jeremiáš odpovídal:

„Jó, aby to nedopadlo jako tudle, jak sem večír ani nemoh najít vrata... Div mě nemuseli lovit před chalupou z potoka!“

Znovu se zasmál při té vzpomínce na nedávnou opici, a přitom už se pomalu, polehoučku šinul k Paumellově hospodě, jejíž okno svítilo do dálky; z jedné strany ho vlekl Maturin a z druhé tlačil vtr, a tak musil jít; oběma těmto spojeným silám přece vzdorovat nemohl.

Světnice s nízkým stropem byla plná námořníků, kouře a křiku. Všichni ti chlapi ve vlněných svetrech, sedící s lokty na stole, museli řvát, aby jeden druhého slyšeli. Čím víc přibývalo hostů, tím víc bylo zapotřebí křičet v té vřavě mužských hlasů a dominových kostek, jimiž se tu mlátilo do stolu prostě jen tak, aby byl ještě větší kravál.

Jeremiáš s Maturinem se usadili v koutě a začali partičku; při tom jim v hlubinách útrob mizela jedna sklenička za druhou.

Pak hráli další partie a vypili další skleničky. Maturin pořád naléval a při tom pomrkával na hospodského, tlustého chlapíka, rudého jako krocan, který se smál, jako by věděl něco strašně povedeného; a Jeremiáš polykal alkohol jako bezedný, klátil hlavou, občas se znenadání hlasitě zasmál, jako když začve tur, a tupě, spokojeně civěl na svého kumpána.

Všichni hosté už odcházel. Pokaždé, když některý z nich otevřel venkovní dveře, vrazil do hospody závan větru, roz-

vířil jako smuřt těžký kouř z dýmek, rozhoupal lampy pověšené na řetězech a roztrásl v nich plamínky; přitom bylo po každé slyšet zvenci temné zadunění tříšící se vlny a zaskučení víchřice.

Jeremiáš seděl s rozepjatým límcem v typické poloze ožraly, s jednou nohou nataženou před sebe; jedna ruka mu visela dolů a ve druhé držel kostky.

Zbyli už tu sami, jen s hospodským, který k nim přistoupil a byl samý zájem:

„Tak co, Jeremiáš?“ zeptal se, „jakpak ti je uvnitř? Už ses tam trochu zavlažil, když to pořád zalejváš?“

A Jeremiáš zablábolil:

„Ale, čím víc zalejvám, tím víc by to chtělo!“

Hospodský se podíval líšácky na Maturina a řekl:

„Kdepak asi tedko je ten tvůj brácha, Maturine?“

Rybář se jen pousmál:

„Tomu tam je hej, ten je v teplíčku!“

A oba se podívali po Jeremiášovi, který zrovna házel na stůl kostku a vítězoslavně hlásil:

„Tak, a dvojitá šestka!“

Když partičku dohráli, povídá hospodský:

„Víte co, mládenci, já už pudu do peřin. Nechám vám tady jednu lampu a ještě flašku. Je tam v ní akorát za jeden frank. Zamkněš pak zvenci, Maturine, a klíč strčíš pod okenici jako večera.“ Maturin odpověděl:

„To se rozumí, nemusíš se bát.“

Paumelle podal oběma pozdním hostům ruku na rozloučenu a vyšel ztěžka nahoru po úzkém dřevěném schodišti. Pak se ještě chvíli celý domek otřásal pod jeho pádnými kroky a nakonec se ozvalo žuchnutí a zapraskání, hlásající, že tloušť zalehl do postele.

Oba námořníci hráli dál. Každou chvíli zalomcoval dvěma a zatřásl zdmi silnější nápor víchřice, a pijáci pokadě zvedli hlavy, jako by čekali, že někdo vejde. Potom bral Maturin láhev a doléval Jeremiášovi novou sklenici. Najednou však hodiny visící nad nálevním pultem odbily půlnoc. Jejich ochraptělé bití znělo, jako když o sebe tlučou kastroly, a každý úder ještě dlouho dozníval s plechovým řinčením.

Maturin se vzápětí nato zvedl jako námořník, kterému práci vě skončila služba:

„Honem, Jeremiáš; de se, vypadnout!“

Jeremiášovi dalo trochu víc námahy, než se dostal do pohybu. Přidržel se stolu a postavil se na nohy, pak se dopotácel ke dveřím a otevřel je, zatímco kumpán zhasínal lampu.

Jakmile se octli na ulici, Maturin zamkl hospodu, řekl:

„Tak dobrou noc a zejtra na shledanou!“

A zmizel ve tmě.

Jeremiáš udělal tři kroky, pak se zapotácel, rozptáhl ruce, nahmatal zeď, chytil se jí a podél domů vykročil vrávoravě dál. Každou chvíli se úzkou uličkou přehnala víchřice, postrčila ho kupředu a přiměla ho, že pár kroků popoběhl; pak, sortva nápor větru ustal, zarazil se i Jeremiáš, neboť ztratil hrač sňu, a po chvíli začal znovu vrávorat na vrtošivých opilých nohách.

Pudově směřoval domů, jako ptáci trefí do hmlzda. Konečně rozpoznal vlastní dveře a začal po nich hmatat, aby našel zámek a mohl do něho strčit klíč. Ale klíčovou dírkou pořád ne a ne najít, a tak začal polohlasně nadávat. Nakonec zabouchal pěstí na dveře, aby mu žena přišla otevřít.

„Melino, pocem, Melino!“

Jak se opíral o jedno křídlo, aby neupadl, dveře najednou povolily, Jeremiáš ztratil oporu, věřil se dovnitř a padl rovnou na nos dprostřed světnice. Přitom cítil, jak se mu něco těžkého převálilo přes záda a uteklo do tmy.

Ležel, ani nedutal, celý vyjevený, na smrt vyděšený představou čerta, strašidel, všech těch tajemných věcí, které na člověka mohou ze tmy vyrazit, a trvalo dlouho, než se odvážil vůbec pohnout. Když nakonec viděl, že už se nikde nic nehýbe, vrátilo se mu zas trochu rozumu, trochu zakaleného rozumu ožraly.

Pomaloučku, potichoučku se posadil, ještě chvíli čekal, až si nakonec dodal kuráž a promluvil:

„Melino!“

Žena se neozvala.

Tu mu najednou zamřčeným mozkiem kmitla pochybnost, neurčitá domněnka, mlhavé podezření. Nehýbal se; zůstával

pořád sedět na zemi ve tmě, pracně sledával myšlenky, zachycoval se všelijakých nedomyšlených úvah, stejně vrávoravých jako jeho nohy.

Ozval se znovu:

„Kdo to tu byl, Melino? Nic ti neudělám, ale řekni mi, kdo to tu byl!“

Čekal. Ze tmy se nic neozvalo. Začal uvažovat úplně nahlas: „Sem teda ale pořádně malítej! A kdo mě tak nalil? To von mě tak zlíl, pacholek jeden, schválně, abych nedošel domů. Ták, teď už to teda vim!“

A spustil znovu:

„Řekni mi, kdo tu byl, Melino, nebo udělám malér!“

Zas chvíli čekal, a potom pokračoval s pomalou a zarytou logikou ožraly:

„Tak to von měl zájem, abych dneska vysedával u toho holmka Paumella, a všechny vostatní večery taky. To proto, abych byl pryč z domu. Byli spolu smluvený. Mrchy jedny!“

Pomalu se vztyčil na kolena. Zároveň s alkoholem v něm začínal pracovat tupý vztek.

Opakoval ještě jednou:

„Řekni mi, Melino, kdo to byl, nebo tě praštím, dej si pozor!“

Teď už stál a třásl se šířajícím vztekem, jako by se v něm všechen alkohol, kolující v žilách, vzňal plamenem. Vykročil kupředu, zakopl o židli, zvedl ji, šel dál, až narazil na postel, vztáhl ruku a ucítil ženino teplé tělo.

Procedil mezi zuby, zuřivostí už bez sebe:

„Aha, tak tys tu teda byla, potvoro, a neozvala ses mi!“
Zvedl židli, kterou držel v mohutné námořnické pěsti, a v záchvatu šíleného vzteku udeřil vši silou před sebe. Z postele se ozval výkřik, zoufalý srdcervoucí výkřik. A on začal tlouci, jako se ve stodole mlátí obilí. Za malou chvíli se už v posteli vůbec nic nehýbalo. Židle se pozvolna rozletěla na kusy, ale jedna noha mu pořád zůstala v ruce, a tak mlátil bez ustání dál, dokud mu stačil dech.

Pak najednou přestal a zeptal se:

„Tak, a teď mi řekneš, kdo to byl?“

Melina neodpovídala.

A tak se, zmožený únavou a vyčerpaný tím úsilím, svalil na zem, natáhl a usnul.

Když se rozednilo, všiml si jeden soused otevřených dveří a vešel dovnitř. Uviděl na zemi Jeremiáše, jak chrápe mezi troskami rozbité židle, a v posteli beztvárnou kaši zkrvaveného lidského masa.